

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 .
 pe 1/4 an 5 .
 de 1 lună 2 .
 Scrie de Duminică pe un
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se i apolază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrierile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Mangra în Dietă.

Mai zilele trecute doi kossuthiști au adus în Dietă vorba despre întărirea nou alesului episcop al Aradului. Invinuieră pe Széll că face o atât de slabă politică — națională, încât a fost cu puțință a se alege la Arad episcop Vasile Mangra.

E adevărat, că deputații kossuthiști Komjathy și Veres au rămas și până azi datorți cu răspunsul la întrebarea că ce ar fi trebuit să facă adică Széll ca sinodul Arădan să nu aleagă pe cine-l crede mai vrednic?!...

Vorba e că afacerea s'a adus în Dietă și astfel Mercuri prim-ministrul a răspuns și acestor invinuiri.

Eată ce a zis:

„Dl deputat (Komjathy) a zis că în ceea-ce privește întărirea lui Vasile Mangra eu stau sub influența primului ministru Sturdza ori a ministrului de externe Goluchowsky. Aceasta o consider ca o acuzare, pe care — să-mi fie iertat — dl deputat nu era în drept să o facă fără informațiuni temeinice (aprobări în dreapta). În felul acesta zisele dlui deputat pot fi și o suspiciune.

„Întăiu și întăiu încep cu faptul că Mangra nu este încă întărit. A doua: pe nici o cale, nici direct nici indirect, nici oficios nici particular, nici cu graiu nici în scris, ba nici prin semne nu mi-s'a dat a înțelege care ar fi dorința dlui Sturdza, primul ministru al României, nici dorința altuia. Și ori-ce dorință ar avea cineva, zadarnic ar manifesta-o, căci eu din punct de vedere al demnității statului ungar nu rabd nici o ingerință (aprobări și aplause în dreapta; sgomot în stânga). Și asta nici nu s'a întâmplat. Primul ministru al României stă în considerația mea mult mai sus, decât să admit ca cineva să presupună acest lucru. Trebuie să-i apăr de acuzarea dlui deputat.

Komjathy. Nu veți întări dar' pe Mangra?

Széll. Privitor la o afacere administrativă nu-i poate la loc întrebarea. Poftiți și criticați după-ce se va fi rezolvat afacerea (sgomot în stânga).

Strigăte. Atunci va fi târziu.

Pichler. Atunci numirea va semna-o Wlassics.

Széll. Asta vrea să fie oare suspiciune? Dacă da, o resping. Eu și Wlassics suntem de aceeași părere. Să fie convins despre aceasta d-nul Pichler.

Lengyel Zoltán. De ce nu îndrăzniți să decideți deci în afacerea Mangra?

Széll. Indrăsnim și vom îndrăzni!

Atâta.

Dar atâta li-e destul celor dela „Aradi Közlöny“ să-și facă din nou curagiu și să creadă că asta însemnează — neîntărirea lui Mangra.

Omul cu mintea sănătoasă întreabă însă: Dacă Széll e hotărât să nu-l întărească pe Mangra, ce l'ar fi oprit de atâta vreme s-o facă asta? Ce l'a oprit

s-o spună rupt ales în Dietă, că desigur, kossuthiștii îndată l'ar fi laudat?!...

Dar Széll cunoaște acum bine cele din Eparchia Aradului. Știe că împotriva alegerii lui Mangra n'au fost de cât „neamurile“ cari nu binele eparchiei și al patriei l'au avut și-l au în vedere mai presus de toate, ci fiecare la pricopsela sa proprie se gândește.

Széll știe apot, că și între Unguri s'a făcut soon împotriva alesului nostru Vasile Mangra numai în urma neadevărurilor ce au împărtășit despre el „neamurile“, cari pe când Ungurilor înfașau pe Mangra ca pe un mare „dușman“ al lor, în unele țări române aveau nerușinarea să spună că s'a vindut Ungurilor.

Au pus apoi la cale pe un nemernic să scrie câte ticăloșii toate împotriva doritului poporului român de legea dreptmăritoare a răsăritului.

Toate au însă o margine.

Și li-s'a infundat și celor cari pe căi strimbe umblă. Dreptatea trebuie să iasă la lumină și adevărul să ia biruință asupra uneltirilor viclene.

Széll, Urban și Mangra. Sub acest titlu „Függetlenség“ din Arad publică un articol de frunte în care se ocupă de atacul îndreptat în Dietă împotriva guvernului Széll și a fișpanului Urban.

Komjathy îl certase adică rău pe Széll și pentru-că a numit fișpani, ca și la Arad, pe Urban, cari nu-s destul de tari față de naționalități. Drept dovadă s'a adus acea parte din vorbirea lui Urban, unde spunea că va respecta drepturile naționalităților și că nu va împiedeca propășirea noastră culturală și economică. Komjathy și foaia arădană de naționalități nici s'audă nu vrea.

În răspunsul său Széll a spus însă că nu poate fi rău dacă fișpanii respectă drepturile înscrise în legea despre naționalități și că, după-cum s'a întâmplat la Vêrșet, n'a fost nici o scădere că fișpanul a vorbit și s'erbește, ori că în alte părți, ca la Sibiu, Brașov etc. în congregație actele se citesc și în altă limbă decât cea maghiară.

Răspunsul acesta nu-i place lui „F-g“, dar mai ales nu-i place ceea-ce prevede, că Széll va întări adică pe Mangra!

Mâna francmasonului.

De când Beles János a legat tovarășie cu francmasonii, „Aradi Közlöny“ se ocupă de afacerile bisericești române ortodoxe de par'că am fi și noi Ovrei ori că alegerea de episcop român ar fi fost alegere de rabină.

Astfel și în numărul său dela 20 Noemvrie îl ceartă rău pe Prea Cuviosul Vicar ort. român al Orădiei-Mari, pentru-că acesta cere protopopilor săi, membrii în Sinod, să lămurească votul lor, prin care primind propunerea păcătoasă a lui Beles János, au apărut într'o lumină ciudată: ca și când și ei, ca francmasonii, ar fi de părere că veneratul Consistor n'a avut dreptul să convoace Sinod extra-ordinar și prin urmare că hotărârile aduse ar fi fără lege!

Drept ar fi că pe niște bisericani cari dau asemenea dovadă de neștiință ori rătăcite nici o zi să nu-i mai rabzi în reverendă.

Preacuviosul Vicar i-a luat numai la întrebare și francmasonii fac deja gură.

Dar de unde-și iau drept francmasonii și toți Jidovii să se amestece în afacerile bisericești române ortodoxe?

Oare e treaba lor să judece dacă bine face ori nu Vicarul care ia la răspundere pe protopopii săi? Nu avem noi legi, Sinod și

Congres bisericesc care singure sunt în drept a cerceta?

A trebuit un Beles, care să aducă asemenea rușine împotriva bisericești române! Beles, care nici atâta dragoste nu a arătat de trei ani de zile bisericești române, încât să-și fi plătit birul, ceea-ce face și omul cel mai sărac.

Punese-va însă curând capăt uneltirilor păcătoase.

PATRIOTISMUL AMERICAN.

America e țeara yankeilor, cari numai după averi vânează — zice europeanul. Mai zice, că afară de ban americanul nu cunoaște alt ideal; n'are patrie, n'are națiune, n'are lege, ba nici chiar Dumnezeu nu are!

E drept că istoria altcum ne vorbește despre americani, războaiele purtate dela mijlocul veacului XVIII până în timpurile cele mai noue ne dovedesc contrarul, că mercenarul american se însuflește de ideia de libertate, luptă și moare pentru dînsa în țara lui și dă ajutor în lupta pentru ea și străinilor. Iubește țeara și instituțiunile ei mai presus de orice și când își cerea asigurarea de bunăstare și adună bani nu din lăcomia după bani o face, ci din datorința cetățeanului cinstit, care vrea asigurarea vieții cinșite a familiei lui.

Însă cine citește istoria dacă nu este istorie senzațională?! E greu și obositor zice truditul european să înveți cum înainteză alte popoare — și rămâne s'ermanul cu credința falsilor dascăli, că americanul e om fără inimă și suflet, gol la cap și în vecl flămând după averi.

Mr. Roosevelt, presidentul Statelor Unite, incurînd a ținut o cuvântare, prin care a pus în uimire lumea întreagă. În cuvântare face programa de guvernare a Statelor Unite, și arată temeiul pe care se poate ferici americanul. Din vorbirea lui Roosevelt respiră cel mai înalt patriotism și dă de rășine pe cei ce neștiind face bine, spăriindu-se de spiritul american care de s'ar întări în Europa, ei ar muri de foame doară cu teoriile lor, cirtesc într'una asupra americanilor.

Nici mai mult nici mai puțin nu se cuprinde în programa lui Roosevelt, decât că nu este ertat să pună piciorul pe pământ american nici o altă putere din lume mai ales europeană nu. Aceasta nu însemnează eschiderea din America a cetățenilor, cari din naintea sorții vitregi cu dorul de a lucra vor să scape în America. Pot veni, își pot păstra limba, lege și pot agonisi avere, — numai una să știe, că datorți sunt să apere interesele statului contra tuturor încercărilor străine; vai de acel ovreu dară, care acolo s'ar încumăta să atace Statele-Unite pentru-că aceste nu se lasă axplodate de ei, cum o fac cei din România.

E minunat de frumos cum pricepe Roosevelt patriotismul și cade să, ca tot cetățeanul să cunoască cuvintele lui despre patriotism. Eată-le:

Temeiul muncii noastre este interesul național individual. (Nu e ideia de stat a

prorocilor șoviniști dela noi. Red.). Sunt, cari se niesuse cu toată puțna lor putere, să-și exprime sentimentul de condolență față de patriotism, și vor a-l înlocui cu un fel de cosmopolitism căduț. În oamenii aceștia însă nu este caracter tare și sănătos, nu au o individualitate imponentă și nu ne mai trudim cu munca lor de subminare. Se află fericitorii de lume, cari propovăduiesc, că în viitor patriotismul va fi de prisos întocmai ca obiceiul de a avea o singură femeie. Acuma însă e în vigoare și nu e de prisos. Cel ce iubește altă țeară, decât țeara sa, e tot atât de primejdios pentru societate ca și omul, care iubește și pe alte femei, decât pe soția sa. Patriotismul e o virtute tot așa de însemnată, ca și iubirea familiei, ca și onestitatea, ca și eroismul. Nu poate aduce servicii mari lumii țeara, care în șirul întâi nu se servește pe sine însăși.

Numai acel cetățean e de folos pentru societate, care înainte de toate se îngrijește de drepturile sale (auziți românii! Red.), care-și face datorința, care numai astfel e în stare a fi spre binele comunității.

În comunitatea națiunilor numai acea națiune e folositoare, a cărei vine sunt toate pline de conștiința națională, care-și solicează toate drepturile ca națiune și își face toate datorințele față de cetățenii ei. Sentimentul acesta de fel nu e incompatibil cu lealitatea conștiințioasă, cu care datorim altor națiuni, cari sufer de necazuri!

Țintind la stările din Europa zice:

„Nu dorim de fel, să ajungem în starea Europei, ca să fim siliți și noi să ne înarmăm într'un mod uriaș. Fiecare patriot, fiecăr bărbat de stat adevărat să aibă înaintea ochilor momentul, când nici o putere europeană nu va avea nici o palmă de pământ în America.

Vorba lui Roosevelt e: „Grăiește mult, umblă cu baston gros — și vei ajunge mai departe“.

Despre americanii cari nu țin mult la americanismul lor, cari sunt de regulă cei bogăți zice:

„Acei bocotani, cari sunt contra învățării lui Monroe (a apărării națiunea de ori-ce influință străină), pentru-că le-ar putea strica tirguelile, se discreditează pe sine și discreditează națiunea cărei aparțin!“

Ocupându-se cu cosmopolitism de cultură zice:

„Intr'adevăr o națiune numai atunci e mare, dacă e într'adevăr morală și bărbătească. Onoare, admirare finețel, culturale, dar pentru noi prea e scumpă, dacă ne costă tăria bărbătească, de care avem așa mare lipsă pentru iubirea țării, lipsă atunci, când trebuie să ridicăm pumnul pentru întărirea influenței naționale contra puterilor străine“.

Despre cei ce colindă în țări străine se exprimă astfel:

„Americanul, care colindă prin străinătate, și azi e acasă în Paris, mâne în Londra, de regulă e om slab de caracter, de lucru bun e incapabil acasă și în străinătate. Acesta e omul, care nu știe face alt serviciu mai bun țării sale, decât că nu e în țeară“.

Eată un president care știe ce e patriotismul adevărat, pe care cu toții trebuie să-l ascultăm și urmăm!

Vorbirea episcopului Majláth.

Se știe, că vorbirei răsunătoare a baronului Bánffy, prim-curator al reformărilor din Ardeal, episcopul catolic Majláth a răspuns printr-o vorbire în care *indeamnă pe toți Ungurii la frăție*, ear nu să se certe asupra afacerilor bisericești. În același timp a declarat pe onoare că *nu vânează după suflete*.

Eată de altfel vorbirea:

Sunt deja în al șaselea an al episcopiei și nu-mi aduc aminte, să fi ofensat sau atins cu ceva, fie în ședințe publice, fie de pe amvon, fie în conversațiuni particulare libertatea conștiinței și convingerilor compatrioților și concetățenilor mei.

Mi-s'a reproșat, că n'am vrut să știușesc împreună steagul societății carpatine cu preoții altor confesiuni. Declar, că aceasta n'am făcut-o din motiv, că nu a-și avea cea mai sinceră stimă față cu cei ce au cooperat la acel act. Aceasta s'a întâmplat, pentru-că biserica mea are legi și dispoziții lămurite, care interzic expres cu aspră pedeapsă servitorului bisericești, de a săvârși asemenea acțiunii comune. Ear eu sunt gata de ori-ce sacrificiu, și dacă va trebui cu plăcere îmi dau chiar demisia, dar necredincios bisericești mele nu vou fi.

În ce privește titlul de *episcop al Transilvaniei*, mărturisesc sincer, că dacă ași fi banuit cătu-și de puțin, că această numire corectă va pricinui atâta gelosie la frații mei protestanți, eu n'ași fi stărut să se publice cunoscutul ordin ministerial, pentru-că eu și afară de acel ordin am fost, sunt și voui fi aceea-ce m'a făcut în de comun acord locțiitorul lui Christos și regele apostolic, din mila lui Dumnezeu *episcop al Transilvaniei*.

Mai este încă o acuzare, ce mi-se face și față cu care, nu zic, că vreau să mă apăr, dar să o lămuresc. Se zice, că eu *convertesc* și că *convertesc* cu mijloace necinstite, că promit, miluiesc, dau bani și îi ademinesc pe cei de altă religie cu tot felul de slujbe, ca să treacă la noi.

Declar pe onoarea mea, că asta nici-odată n'am făcut-o. Să pășească pe față acele, care spun acest lucru despre mine și să dovedească, că ași fi făgăduit ceva cuiva, pentru-că și-a manifestat dorința de a-se întoarce în biserica catolică, sau să-și fi pus în perspectivă protecția mea. Și totuși, nu făgăduiesc, că zilnic se întâmplă casuri, și mă mahnesc, citind scrisorile adresate de cei de altă confesiune, în cari își ofer convingerile pentru căți-va florini. Nu pot să nu-mi exprim regretele cele mai adânci asupra acestor demoralizații, când cine-va își pune la vânzare convingerea cea mai sfântă. Aceste scrisori le-am ars și nu le-am învrednicit de răspuns. Și dacă cine-va îmi vine cu alternativa: „Mă fac catolic, dacă...” eu îi răspund: „Fiule, nu primesc condițiuni, dacă cine-va vrea să fie catolic din convingere, să fie fără condițiuni, altminteri e mai bine, să rămână, unde se află”. — Dacă cine-va știe altfel, să iasă înainte și să dovedească.

Și dacă chiar ar fi adevărat, că eu convertesc, — și poate s'ar putea califica de vină, că nu convertesc — declar, că de când sunt episcop, nu-mi aduc aminte să fi convertit pe cine-va cu intențiune la catolicism. *N'am îndemnat pe nimeni nici pe patul de moarte, nici aflându-se în miserie. Când mi-s'a cerut, am vizitat pe frații mei protestanți, și dacă i am consolată și ajutat, nici-odată nu i-am îndemnat să se facă catolici. Ași putea aduce exemple și ar putea să iasă pe față aceia, cari au fost împărțâșiți cu ajutoare și cari până în ziua de astăzi sunt protestanți...*

După-ce spune, că chiar de ar converti cu mijloace cinstite, cu armele cuvântului și ale iubirei, nu crede că în aceasta ar fi vr'un pericol, urmează:

Da, un pericol amenință patria, ne amenință pe protestanți și catolici deopotrivă, pericolul acesta este, că ne-am îndepărtat dela învățătura lui Christos. Nu mai viează în inimile noastre iubirea lui Christos și evanghelia lui o avem numai pe buze, ear charul lui Christos nu se poate valora în membrele noastre slăbite de goana exagerată după poște și de grandomanie.

Acesta este pericolul, pentru combaterea căruia trebuie să *dăm mână cu toți*, cari ne mărturisim ucenicii și urmașii lui Christos, cari ne numim *crestini*. Contra acestui indiferentism religios trebuie să luptăm *cu toți*, respectând reciproc convingerile și persoanele și nesuspicionând intențiunile unuia altuia, ci muncind cu dragoste și abnegație deopotrivă pentru înălțarea acestei scumpe patrii.

Așa ar trebui să vorbească și prelații români greco-catolici și nici unul să nu-și caute merite făcând proselitism!

Alegerile din România.

După cum se știe, Duminecă s'au făcut în România alegerile de col. I în toate orașele. Afară de Tecuci, încolo pretutindeni au reușit liberalii, ear la București, Pitești, T. Jiu și Roman neîntrunind nici un partid majoritate, se vor face Duminecă noul alegeri.

Numărul alegătorilor înscrși în toată țeara, la colegiul comunal, a fost de 19.453 și acela al votanților de 15.899. Numărul buletinelor anulate fiind de 194, s'au găsit că 15705 alegători au exprimat într'un mod valabil sufragiul lor.

Acest număr s'a împărțit astfel:

Liberalii	9275 voturi
Liberalii disidenți	497 "
Conservatorii din amândouă nuanțele	6033 "
	15.805 voturi

Liberalii guvernamentali și disidenți, au avut deci 9.672 de voturi împotriva a 6.033 obținute de conservatori. Cei d'întâi au avut 60 la sută din numărul total al alegătorilor iar ceil'alți 40 la sută.

Cât privește țaria respectivă a celor două grupuri din opoziție, rezultă că conservatorii cantacuziniști au obținut 3.751 de voturi și conservatorii *carpiști* 1.926 de voturi.

E de remarcat în privința scrutinului de Duminecă că numărul alegătorilor înscrși și mai cu seamă a alegătorilor votanți s'a mărit în mod considerabil dela cele două din urmă alegeri din 1894 și 1898.

O altă remarcare importantă mai e de făcut. La alegerile comunale din 1894, liberalii fiind în opoziție, scrutinul a dat următorul rezultat pentru cele 20 de orașe ale țării:

Opoziția liberală	4228 voturi
Conservatorii	3532 "

În 9 orașe, liberalii au reușit atunci a smulge majoritatea în primării; acest succes a fost considerat de opinia publică ca condamnarea regimului Lascar Caiargi, și, după mai puțin de un an prezicerea s'a realizat.

La scrutinul comunal în 1898, liberalii fiind la putere, consultațiunea a dat următorul rezultat, pentru aceleași 20 de orașe principale ale țării.

Liberalii	6749 voturi
Opoziția cons.	4923 "

Aceasta din urmă nu triumfă decât în 8 orașe, când cu 4 ani mai înainte liberalii câștigaseră în 9 orașe.

Știrile mai nou spun că la colegiul II în toată țeara au reușit numai candidații partidului național-liberal. Conservatorii în cele mai multe locuri nici candidați n'au pus.

Croații și Maghiarii.

Deputații kossuthiști din Dieta au învinuit greu guvernul și pentru purtarea sa față de Croați, pe cari nu-și stringe destul ci e prea bun cu ei, așa încât Croații au prins curaj și își bat joc de Unguri. Au învinuit deosebi pe Banul Khuen Héderváry, om slab pentru a-și ține în coarda pe Croați.

Faptul acesta a îndemnat pe doi deputați croați din Dieta ungară, pe *Covacevici* și *Tomasici* să ia cuvântul și pe de o parte să arete că deputații kossuthiști nu cunosc îndestul starea de lucruri din Slavonia și Croația, pe de altă parte că sunt conduși și în scrisese și în vorbele lor de dușmanie pentru Croați, ceea-ce e cu atât mai trist, cu cât Croații au toată dragostea față de Ungaria, cu care deja de opt sute de ani trăiesc în cele mai strinse legături.

Vorbile celor doi deputați croați sunt acum în diferite chipuri primite în Croația.

Astfel „*Hrvatska*” ceartă pe *Tomasici* pentru-că s'a arătat prietenos ideii de stat maghiar. Spune că Croații nici-odată nu se vor lăsa să fie maghiarizați nici nu vor sprigini, peste tot, politica de maghiarizare, pe care o fac Ungurii.

„*Obzor*” deasemenea spune că rău a făcut *Tomasici* când a vorbit de bine politica de maghiarizare. Croații nu recunosc întâietatea Ungurilor, căci nu-și socotesc pe acestia stăpâni peste dînșii, ci Croația stă alături cu Ungaria, deci și Croații trebuie să aibă toate drepturile pe cari le au Ungurii în țeara lor.

„*Hrvatsko Pravo*” scrie tot pe acest ton. Numai „*Narodne Novine*” și „*Agramer Zeitung*” laudă pe cei doi deputați croați și zice că vorbirea lor măgulitoare pentru Unguri va contribui mult, ca prietenia dintre Unguri și Croați să crească.

Crisa ministerială în Belgrad.

Abea se resolvă mai alaltăeri crisa ministerială din Bulgaria, și eată, o știre mai nouă spune că a căzut și guvernul Sârbiei, presidiat de *Velimirovici*, care de altfel abea stă în scaun d'o lună. Și a căzut tocmai pe când din Rusia țarul trimisese decorație aproape tuturor miniștrilor, cari însă în Scupeină, în ședința de Lună, va să zică în prima în care s'au arătat, n'au avut decât o majoritate de 9 voturi. Dar și aceasta numai așa s'a făcut, că *Pasici* și alți radicali, n'a votat.

Vezând că n'are tărie destulă pentru a duce lucrurile înainte, guvernul a demisionat și regele Alexandru a numit un nou guvern, în fruntea căruia stă generalul *Țințar Marcovici*, și încă doi oficeri: generalul *Milan Pavlovici*, la războiu și colonelul *Vasa Antonici*, la externe; va să zică oamenii înafară de ori-ce legătură de partid. Ceil'alți sunt liberali și radicali moderați.

Causa pentru care fostul guvern a căzut este că nu a putut îndupleca pe Țarul să primească visita regelui și reginei, pe când principelui bulgar Țarul i-a arătat atâta cinste și dragoste: nu numai a primit la curte pe prințul Ferdinand, dar la sărbătorile dela Șipca a trimis pe fratele său și pe cei mai vestiți generali ruși.

Cu alte cuvinte regele nu e mulțumit: în urma căsătoriei sale cu o femeie și mai în vârstă decât el, și văduvă și din familie de rând, curțile europene nu vor să-l primească în vizită.

Ceea-ce este mai grav, e faptul că răceala aceasta față de Curtea regală dela Belgrad se zice că o arată ceil'alți regi

și împărați din cauză că înainte de a se mărita cu tinerul rege, Draga Masina nu a avut o purtare de laudă și cu atât mai puțin vrednică de a fi îmbrățișată la Curțile regale.

Un lucru de folos pentru învățători.

Să știe, că unul învățător nu îl este de ajuns numai aceia, ce în băncile școlilor a câștigat, ci căt trăiește în continu trebuie să învețe să cetească tot felul de cărți, jurnale și alte lucrări pedagogice — didactice!

Noi, decât ori este vorba să ajungem la astfel de cărți, reviste etc. avem obiceiul a ne scusa ca: *suntem săraci, n'avem bani*, că suntem siab dotați, necum să mai reschirăm bani și pe cărți; cine nu cunoaște mai din aproape necazurile și neajunsurile noastre, își închipuiește poate că astfel de scuse le obicnuim, ca pretext: *ca să nu ne ocupăm*.

Nu! De fel nu! Lucrul este chiar așa, — după cum zilnic vedem: ori în realitate, ori din zăre; învățătorul abia are din ce trăi, să mulțamește dacă are din ce trăi, să mulțamește dacă are cele de lipsă și așa stând lucrul, numai cotind nimic, ne mai studiind, mai pierde și din ce a câștigat în școala; mai ales dacă are (ne) fericirea a se afla într'un sat, nu la loc de frunte; și și acolo șicane și necazuri etc.

Stând lucrul astfel, nu e așa, că în cele mai multe casuri, bărbați talentați cari ar putea, să devină adevărate puteri, și guri marcante pe terenul școlar — să îngroapă, să nimicesc în câte un sătuleț tot terenul de activitate li-se închide, din lipsa săraciei, din lipsa de mijloace cât de modeste?

— Ba da! Adevăr neresturnabil! Mai există însă un mijloc, o cale, carea dacă și nu ne duce, dar cel puțin ne apropie de mântuire, și aceasta este: *reuniunea învățătoarească!* Oh! De am înțelege toți folosul acestei adevărate școale?

Aici ne adunăm, ca în deplina armonie frățească, să ne spunem unul altuia *greutățile, necazurile, jalele, lucrurile* — isvorile din inimă; aici ne adunăm ca unindu-ne în cugete și simțiri și să lucrăm din puteri la marea operă, căreia ne-am dedicat viața sa aducem: *bune, rele* — combinăm, comparăm etc. și să estuăm: *aceia ce este bun și folositor*.

Aici este locul unde să ne alinăm durerile, aci putem lua hotărâri, pentru întărirea venirea, la locurile competente de a lua măsurii, cu privire la salariile noastre; și ne legăm dar ranele: dreptul nu ni-l poartă nimeni detrage, căci este lucru firesc, că în legătură cu *interesul binelui obțesc* trebuie să grăim și de *soarta noastră și a familiei noastre*.

Pentru spesele de călătorie și viete cu ocaziunea adunării reuniunilor nu învățătorul trebuie să reschire! Știu, că acele spese fie-care le are pe lângă salariul său ear ca să dovedim mai pe larg necesitatea reuniunilor învățătoarești, cred că e de prisos; și dacă aceste sunt indispensabile pentru noi, este regretabil că districtul „*Timișoara — Belint — Banat — Comloș — Lipova*” nici până acum nu și-a ținut adunarea, în sat an.

Nu privim lucrul ca indolență, nici ne ținim a lovi în nimeni. Departe deci de a avea și gândul, ca să abuzăm de iubire cu care președintele reuniunii noastre trebuie să fie față de cauzele reuniunii și ale noastre căci *stimăm și respectăm todeauna munca cinstită*; dar am ști de bine, ca pe lângă asigurarea celei mai profunde considerațiuni de stimă față de preșidiul și birourul reuniunii noastre, să rugăm pe P. On. domn Traian Putică ca să ia măsurii de urgență, pentru convocarea districtului nostru, fiind acum timpul cel mai acomodat, din toate punctele de vedere...

Fraților! Să dăm semn că și noi trăim; dar fie-ne pildă vie reuniunii surorii cari lucrează cu atâta zel și doră muncă.

Să sperăm că ne vom vedea cât mai curînd și în număr cât mai frumos la adunarea reuniunii!

Sus inimile! I. Furdianu

*) După-cum ne comunică dl I. Furdianu, aceasta este dorința mai multor învățători — în frunte.

SFINȚIREA CASEI NAȚIONALE DIN ȘIRIA.

Sfințirea Casei Naționale. — Inaugurarea. — Vorbirea lui Russu Șirianu. — Concertul. — Petrecerea populară.

Duminecă Românii din fruntașa comună Șiria au avut o mare sărbătoare: au sfințit Casa Națională, ridicată aproape de biserică, pe deal, de unde e o priveliște admirabilă spre Câmpie, până spre Arad. Casa are o sală mare de tot și o scenă bine întocmită. Peste tot, e o clădire frumoasă și trainică.

Sfințirea a fost săvârșită de preoții locali și au fost de față o mulțime de țărani și țerauce.

Seara sala s'a inaugurat prin

Vorbirea dlui Russu Șirianu.

In cuvinte populare, ca să fie înțeles de toți, redactorul Russu Șirianu aduce cuvinte de laudă Românilor șirieni pentru-că s'au învrednicit să ridice această Casa Națională, după pilda ce au dat-o Arădanii, și după-cum de altfel s'a făcut și în Pecica și Nadlac, alte comune românești.

Arata că dacă s'a clădit această casă, în primul rând este a se mulțumi comitetului parohial, în frunte cu președintele N. Lăzărescu și episcopul Savu Bacis, precum și a antistiei comunale și a tuturor fruntașilor. Dar' mai ales spiritul de jertfă a tuturor sătenilor, cuprinzător de tot ce este bun, folositor și frumos.

Spune că ținta ce se urmărește prin ridicarea acestor case nu este numai a se da tineretului un loc unde să-și petreacă, ci după-cum la strămoșii noștri romani așa zisul *forum* era loc unde înțelepții poporului dădeau povețe folositoare și se ridicau împotriva păcatelor și slăbiciunilor, Casa Națională la Români trebuie să fie și ea locul de întâlnire a înțelepților satelor, unde tinerii să poată învăța, unde și la bine și la rău să se adune obștea satului pentru a chibzui asupra celor-ce sunt de făcut. În Casa Națională să se adune poporul și conducătorii sei și umăr la umăr să ducă la bun sfârșit toate cele obștești.

Aici să se țină și sărbători și în serile lungi de iarnă un fel de șezători, în cari cei învățați să împărta-

șească și obștei știința lor. Să se ocupe mai ales de legi. Vorbitorul spune anume, că o mulțime de necazuri pățește biata nație numai din pricină că nu cunoaște legile și nimeni nu-i arată urmările grele ce pățește noscotind vre-o lege. Îndeosebi preoții și învățătorii să țină deocul poporului prelegeri despre legi.

Își exprimă apoi dorința ca în Casa Națională să se înființeze o bibliotecă populară. Inceputul îl și face d-sa, dăruind spre acest scop cărți în valoare de 15 fl.

Sfârșește dorind ca prin activitatea desfășurată în Casa Națională poporul să crească și inflorescă.

Aclamări entusiaste au însoțit vorbirea dlui Russu Șirianu.

Concertul.

Vorbirea dlui Russu a fost de altfel precedată de cântarea imnului nostru „Deșteaptă-te Române”, executat de corul condus de învățătorul Alexe Dobos și compus din d-na Berta Dobos, d-șoarele Sidonia Cerechian, Iulia Chirici și Sofia Voștinar, apoi din d-nii Ioan Huiu, Teodor Cherechian și Savu Crișan, învățătorii, Mitru Dobos, Șavu Șevici, Ioan Răsman și Iosif Faur.

S'au mai executat apoi patru cântece, toate puternic aplaudate și s'a declamat. A plăcut mult îndeosebi „La oglindă”, poezie de Coșbuc, declamată de d-șoara Cherechianu. Ear d-nii învățătorii S. Crișan și Teodor Cherechianu au ținut câte o disertație privitoare la creșterea copiilor și dragostea ce trebuie să o avem către școală.

Dlul Alexe Dobos, care a instruit corul, precum și tuturor membrilor din cor, trimitem calde salutări pentru chipul zelos cu care a lucrat pentru reușita concertului.

Notăm că la concert au fost toți fruntașii comunei: protopopul G. Popoviciu, avocatul Dr. Hotăran, pretorele Novac, notarul Teodorescu, Axentie Secula, învățătorul Bogdan, Bistran preot gr.-cat, meșteșugarii și țărani; din Agraș a venit fruntașul

G. Bogdan, dela Pâncota primarul Simeon Buda, din Cherechiu Inv. Laza, ba au fost și străini: meserieși Unguri și Nemți, numai preoții locali V. Popovici și Maieroșan au ținut să stea departe; cineva spunea că au oaspeții sîrui: pe Măglaș cel căutat de poliție

După concert a urmat călușerul, jucat de următorii tineri: Nicolae Petcovici, veteran, Nicolae Grecu, Salvator Crisnic, Mitru Bodea, George Hui, Pavel Binchiei, Georgiu Petica, Ilie Debeleacu, tin. Georgiu Hui, Mihai Borlea, Sofron Petrovici, Simion Bena, Ioan Ludac, Sofron Moldovan, Georgiu Ciocărlan, Sofron Ardelean, Maxim Neamț.

Furtună de aclamări a urmat după jocul în toate privințele nu se poate mai bine. Costumele naționale de asement au plăcut mult. Vătaful Petcovici fie laudat.

A urmat apoi „Ardeleana”, „P'un picior” și alte jocuri, așa că petrecerea s'a prelungit până în zori de zi.

Vorbirea primarului N. Lăzărescu.

Insemnăm că după sfârșitul concertului s'a urcat pe bină primarul N. Lăzărescu, care în calde cuvinte a arătat bucuria mare ce simte vîzîndu-și intrupat gândul pe care de zece ani l-a nutrit: Casa Națională adică, pe care dănd-o acum în folosință, dorește să fie spre norocul și cinstea comunei din ai cărei bani s'a ridicat.

Avea dreptate să fie vesel și mândru N. Lăzărescu, pentru-că nimeni ca el n'a obosit mai mult întru ridicarea Casei Naționale.

Sfințirea bisericii din Buteni.

Buteni, 4/17 Noemvrie.

Ziua de Duminecă, 3/16 Noemvrie a fost o zi de mare sărbătoare, o zi memorabilă pentru orașelul nostru și în deosebi pentru credincioșii noștri ortodocși români de-aici.

Zi memorabilă, fiind-că la această dată s'a sfințit frumoasa noastră biserică, renovată și restaurată.

Dar în afară de acest moment istoric, un moment etic de mare însemnătate ni-s'a învederat cu această ocaziune și anume: alipirea și dragostea poporului nostru pentru biserică sa străbună; dragostea, dovedită

prin participarea cu cucernicie într'un număr imens a credincioșilor, la sublimul act al sfințirii bisericii.

Deși de-un timp încoace mișcări religioase sectare s'au furiașat și pe aici, credem și nădăjduim, că desastroasele porniri se vor spulbera ca pleava în vînt, în fața Adevărului etern, propagat din frumoasa casă a Domnului; căci adinc mișcat și pătruns de evlavie a rămas poporul nostru, de frumusețile văzute și învățăturile auzite, cum și din pildele de jertfă aduse pentru înfrumusețarea și sfințirea bisericii noastre. Spre înfărire fie!

Îndeosebi trebuie să amintesc aici pe părintele Iuliu Bodea, care cu mâinile sale a lucrat, a aurit întreg iconostasul măreț al impunătoarei noastre biserici.

Laudă i-se cuvine, — și nu i-se va uita partea lui.

Pentru ridicarea măreției sărbărei, încă de Sâmbetă seara au sosit mai mulți oaspeți; în deosebi din Arad: P. C. Sa dl protosincol și președinte al Consistorului, Ioan I. Papp; dl V. Goldiș, secretar consistorial; profesorul Dr. I. Suci, protodiacon; preotul referent bisericesc Procopie Givulescu; dl Trifon Lugoșan, profesor de muzică, cu corul seminarial, etc.

Utrenia, Duminecă Dimineață, a făcut-o părintele protopop C. Gurban. La sfințirea apei a pontificat P. C. Sa părintele protosincol I. I. Papp, asistat de protopopii C. Gurban, G. Popovici (Șiria), I. Georgia, protodiaconul Dr. I. Suci; preoții: Ioan Gurban, Lupșa, Opre, Milian, Mihulin, P. Givulescu, Bodea (Croana), Cosma, Motea, Costina și I. Bodea (Buteni).

Cântările au fost executate de corul seminarial, condus de maestrul dirigent, profesorul de muzică dl Trifu Lugoșan. O muzică cerească părea, înălțătoare de evlavie, spre armonia cerească...

La încungiuarea bisericii bubuituri de treascuri se amestecau în sunetul de clopote. Predica a fost rostită de P. C. Sa părintele protosincol Ioan I. Papp. P. C. Sa a vorbit despre Biserică, ținînd o frumoasă și foarte instructivă cuvîntare, presărată cu vorbe înțelepte luate din cartea cârților, izvorul înțelepciunii: Sfânta scriptură.

Poesii populare

de
M. Eminescu.

1.

Când aș ști, că mi-ai veni
Cărarușă și aș plivi
Și de iarbă și de nalbă
Să vii dragă mai degrabă.
Dar cărarea-ți neplivită,
Vai, nu ți este îngrădită
Nici cu par, nici cu nuiete
Numai cu cuvinte rele.

2.

Cine m'ă spune „Puica vine”
Are-un galbin dela mine,
Când aș ști, că ai veni
Cărarușă și aș plivi
Și de iarbă și de nalbă
Ca să fi bădiță dragă.

3.

De aș ști puică e-aș muri
Chipul și-l-aș rugrăvi
Și l-aș face-o iconiță
Ca să-l port, mări, la țipă.

4.

Ce te legendă plopule
Fără ploaie fără vînt
Cu crengile la pămînt?
Dar eu cum să nu mă leagăn?
Că ei că s'au vorovit:

Trei băieți din Beia-mare
Ca pe mine să mă taie
Să mă taie la trei sfirtoie
Să mă puie pe trei cără
Să mă ducă 'n Timișoară
Să mă fac-un fus de moară.

5.

Câte păsări sunt pe lume
Toate cină și s'alina.
Numai eu n'am ce cina
Și n'am unde m'alina,
Că mi-l cuibul lângă drum
Și sub tufă de alun,
Căți oameni pe drum trecea
Toți în cuibul meu svirlea,
Dar eu rău m'am supărat
Și cuibuțul mi-am mutat
În virful muncelului
Sub crengile bradului
Unde-i drag voinicului.
Dar' ș aicea nu-l alin
Nici scăpare de al meu chin,
Căci brazii se clatină
Și mereu se leagănă.

— De ce voi vă clătinați
Și mereu vă leagănați
Cu vînt și fără de vînt
Cu crengile la pămînt?
— Cum să nu ne clătinați
Și să nu ne leagănați,
Când vin meșterii dela țeară
Cu săcuri și cu topoare
Ca pe noi să ne doboare,
Să ne 'ncaree pe trei care,
Să ne ducă 'n jos la țară
Să ne facă temnicioară,

Temnicioară robilor
Lacrimă drăguțelor
Și blăstăm maicîțelor.

6.

Codrule, codruțule,
Desmorțeste ți apele
Și grăbește de 'nfrunzește
Că drăguța te dorește.

7.

Păduriță, păduriță,
Ian grăbește, de 'nfrunzește
Multă lume te dorește.

8.

Nu știu luna-l luminoasă
Ori e puica mea frumoasă.
Nu știu luna 'n ceriuri trece
Ori puica la apă rece.
Nu știu luna s'a ivit
Ori puicuța mi-a zîmbit,
Nu știu luna s'a ascuns
Ori puica nu-mi dă răspuns.

9.

Bate vîntul tot întins,
Vai ce ibovnic mi-am prins!
Dar nu l'am prins într'adina,
Că l'am prins într'o cercare,
Ca să văd ce minte are.
De-o avea o minte bună,
L'oiu iubi un an și-o lună;
De-o avea o minte rea,
L'oiu da dracului să-l ia!

10.

Frunză verde de lemn scris,
Tiner ibovnic mi-am prins,
Da nu l'am prins dinadins
Că l'am prins într'o cercare
Ca să văd ce fire are —
De-ar avea o fire bună
L'aș iubi și eu o lună,
De-o avea v-o fire proastă
Amar de vieața noastră.

11.

Câte flori is pe pămînt
Toate merg la jurămint,
Numai floarea soarelui
Șade 'n poarta raiului
Și se roagă Domnului:
Să 'mi ierte păcatele
Cele din ceție
Cele din trezie.

12.

Eu în foc și tu în foc
Și al stinge nu-i mijloc.
Cu toți seama ne-am luat
Și ne vorbesc ne-ncetat,
Ear dușmanii ne pîndesc
Curse multe ne gîtesc,
Să le 'ntinză într'ascuns
Să ne facă ne-ajuna,
Ca noi să ne despărțăm
Foc și dor să nu avem.
Că 'nzadar se ostenesc
Nu va fi precum gîndesc!

13.

Măi Badiță Păunaș,
Hai la noi să-ți dau m'ălaș.

După terminarea serviciului divin, la ora 1 d. m. P. C. Sa a făcut vizite la onorații din localitate.

La orele 2 s'a început banchetul arangeat în sala frumos arangeată a Hotelului mare.

Șirul toastelor l-a început P. C. Sa dl I. G. Papp, închinând pentru M. Sa bunul protector al bisericii noastre autocefale. Reverendisimul domn G. Popovici (Șiria) a tostat pentru I. P. S. Sa Mitropolitul nostru I. Mețianu; dl protopop I. Georgia, pentru P. C. Sa dl I. I. Papp; dl I. Bodea pentru deputatul dietal Dr. G. Sombati, care la rândul său închină pentru corul seminarial. Cornel Lazar (Almaș) închină pentru credincioșii din Buteni; P. C. Sa I. Papp pentru comitetul parohial din Buteni.

După banchet s'a oficiat vecernea, servind octogenarul preot Ioan Gurban, asistat de preoții P. Givulescu și I. Bodea, ear cântările au fost intonate de destoinicul cor seminarial, condus de dl Trifu Lugoșanu. Preotul oficiant cetește apoi istoricul bisericii, a cărei sfințire s'a săvârșit, uând auditorilor privilegiu de a trăi prin vremuri apuse, ridicându-și din neguri privirea spre mărețul locaș, sfințit astăzi.

Mulțumirea generală și însuflețirea în jurul acestei sărbări s'a potențat cu sosirea serii, — la concert și dans.

Corul seminarial a executat într'un mod admirabil bucățile puse în program. Execuția fără greș, vioiciunea și precisiunea sunt dovezi de incontestabilă pricepere și hărnicie a conducătorului corului. În timp foarte scurt, dl Lugoșanu a isbutit să constituiască și să instruiască un cor, care ori și unde l-ar face onoare.

Publicul l-a și răsplătit cu furtivoase aplause, silindu-l să biseze chiar câteva bucăți.

Declamațiunile predate de elevii seminariail Virgil Cosma și Aurel Papp au fost succese. Îndeosebi Aurel Papp a dovedit mult talent de predare.

În mijlocul unei animații generale se începe dansul. Un public numeros, frumos, — mai ales domnișoarele! — urmează în pași ușori tactul muzicii, pe parchetul salei mari a Hotelului mare.

Petrecerea a fost minunată. Dar despre aceasta să vă scrie altul mai

competent, — căci eu, după miezul nopții m'am depărtat, la inimă cu un „ah“! — ca o amintire din tinerețe...
Correspondent.

Inființarea unei asocieri economice și industriale în Valea-Almajului prin momeli, seduceri și explicări false al art. XXIII de lege din anul 1898.

Pentru asocierile economice și industriale înființate pe baza art. XXXVII de lege din anul 1875 sunt în vigoare, și a se aplica normativele art. XXIII de lege din anul 1898, al cărei scop e înlesnirea creditului prin asocieri a acelor mai lipsiți, al căror credit personal e neindestulitoriu pentru a-și câștiga sume de bani spre îmbunătățirea stărei lor economice și industriale. —

Aceste asocieri se pot înființa pentru una, eventual mai multe comune cari stau în nemijlocita apropiere unele de altele și nici activitatea lor nu e ertat a se estinde preste hotarele cercului pentru care s'au înființat. Credit asemenea numai membrii asocierii cu stare materială buna pot avea cari apoi sunt rezpuzători și garantează de 5 eventual de 10 ori atâta cât a costat o cotă, eară ca dividendă pot avea cel mult 5% din câștigul curat; va să zică banii aceia cari îi plătesc membrii în restimp de 4—5 ani eară ei, adică cei cu stare materială bună îi capătă cu împrumut cu 7—8%.

Membrii respective cvotiști ai acestor asocieri în înțelesul art. XXIII de lege din 1898, și 18 pot repăși adică a abdice din asocieri, care abdicere e validă dacă s'au făcut nainte ori-cărui membru din direcțiunea asocierii, care e îndatorată a da adeverință despre abdicere, ear în caz că această neagă estradarea adeverinței, abdicerea e validă dacă se face înaintea antistiei comunale care e îndatorată a da adeverință și a încunoștința asocierii despre repășirea membrului.

Pe baza acelei legi și în interesul acesteia protopretorele hon. denumit pentru desființarea comuniunelor, Ioan Groșiorean cu un ciobotariu cu numele Mihail Andrey, (Andrei) a cărui origine e cunoscută din Oravița de pe Ogașul Mare, și cu un opincar Nicolae Popist (Popiști) cari nici numele nu si-l pot scrie corect, dar se mai explice legea și statutul, a luat inițiativa pentru înființarea unei asemenea asocieri trimbițând în lumea mare, că în-

ființează o mare asociere numai pentru industriași, și economii nu sunt primiți; vezi doamne ca să facă dinți lungi economilor. Oă capătă dela stat gratis fără altă acoperire 46.000 coroane.

Apoi mai târziu, că primesc și pe economii.

Oă înființează o bancă numai pentru cei săraci.

Apoi — cătră inteligență — că înființează o asociere pentru cereale și produse industriale.

Apoi că aduc cucuruz cu vagoanele și-l vor vinde economilor pe credit cambial cu un preț mai mic decum se vinde în piața Bozovicului.

Apoi că înființează o bancă și dau bani împrumut numai cu 7%, nu ca celelalte bănci cu procente mari, și că primesc în zălog produsele economilor și industriașilor etc. etc. Va să zică, atâtea minciuni potrivite ocupațiunei fiecărui om, și ca să facă dinți lungi, că vezi după bani aleargă omul în rușul capului și nu se gândește la aceea că ce urmărit va avea și că cum îi va împăca.

Se înțelege că după aceste momeli au alergat oamenii din toate părțile cu sutele, bogați și săraci, ba chiar și țigani, năvălind a subscrie cvote fără a li-se aplica legea și statutul, se înțelege că subscrierea se făcea față de 2 martori cari nu cred să dovedească că s'au explicat legea și statutul.

Inființată fiind deja această asociere protopretorele dl Ioan Groșiorean în lăchăpura sa precum și cei doi semidocți nu se genează a trimbița în publicul mare că ei au înființat o bancă de stat, și acum cele două institute „Nera“ și „Almăjana“ cât și agentura „Albinei“ din Bănia trebuie să falimenteze (bancroteze) că ei aduc atâtea și atâtea sute de mii de coroane și vor reescumpăra pe toți debitorii (datorașii) sus numitelor bănci, ba în comuna Prilipețiu s'au lășit vestea că Erzherzog, Albrecht au murit și au lăsat atâtea și atâtea mii de florenți grănicerilor ca să-i dea ei împrumut cu 7% apoi după 20 de ani le rămâne capitalul în cinstă.

Nu vă rușinați d-voastră înaintea lumii culte când aude că cu ce fel de apucături mârșave seduceți poporul?

Nu vă temeți că veți avea mai târziu a răspunde față de popor dacă nu i-se împlinesc promisiunile ce i-le-ați dat? Nu vă rușinați că încă acum au început a vă critica și insulta — unii dintre membri — cari au și început a abdice și a se retrage pe motiv că nu vă țineți de promisiunile

d-voastre comunicate lor înainte de înființare?

Și de ce promiteți ceea-ce legea nu îngăduie și ce nu e cu putință?

Ori nu pricepeți, sau nu voțiți a pricepe intențiunea art. XXIII de lege din 1898 care nu are aceea intențiune ce d-voastră doriți, căci de aceea dispune legea ca să se înființeze cât de multe asocieri ca să ajutoreze pe cei lipsiți, nu să rescumpere pe debitorii băncilor deobligate la dare de seamă publică, cari plătesc atâtea mii dare statului.

Ca să fiu scurt, fiecare asociere trebuie să fie membru a centralei din Budapesta dela care primește câte-va zeci de mii de coroane cu 5 $\frac{1}{2}$ —6% interese — și nu în cinstă — ca să poată satisface cererilor membrilor lipsiți cari n'au destul credit la celelalte bănci.

În fine Excelenței Sale dlui Ministru de interne, și Ilustrității Sale dlui comite suprem îi fac cunoscut că protopretorele hon. Ioan Groșiorean denumit exclusiv numai pentru desființarea comuniunelor, se ocupă cu afaceri private și încă în cancelaria sa destinată pentru desființarea comuniunelor, unde ține întruniri pentru asociere ba în aceeași cancelarie a început și activitatea asocierii, ba ce e și mai mult, chiar și pe scriitorul său îl aplică la lucrul acesta făcând din el și „Vinkelchreiber“.

Cu desființarea foarte puțin se ocupă, ba dacă și merge în vre-o comună afară la desființarea vre-unui comuniunii, ține prelegeri și instruiază poporul ca să subscrie cvote la asocierea ce au înființat-o.

Acest protopretore hon. de când e aici în Bozovici a început a face desbinări în viața socială de acum nu se mai înțeleg doi cu doi.

Fostul protopretore cercual Péczely Géza, l'a fost denumit pe amintitul protopretore hon. de comisar la corporațiunea industriașilor din loc, dar văzând însă că acesta numai desbinări face, l'a silit să abdică de comisar dela corporațiune. Cu toate astea făcându-și partidă de industriași, care apoi s'au dus în deputație la actualul protopretore Makásy rugându-l ca să-l denumească eară de comisari la corporațiune, acesta însă totuși nu a voit a satisface rugărea industriașilor, și adică din cauza sus amintită, și mai virtos pentru-că nu îi este permis a se ocupa cu alte faceri decât cu desființarea comuniunelor.

Protopretorele hon. Ioan Groșiorean însă tot nu se genează a se duce cu industriași în localul corporațiunii și ai în-

Dar de cină ce ț-oț da?
Strugurel ca iedera,
Strugurel muiat în rouă
Și un pat de perină nouă;
Patul e din lemn de vie
De-l fi om de omenie
Te-l culca cu bucurie.

14.

Bate vântul frunza 'n dungă
Toate plugarile umbli
Numa'l meu șade la umbră;
Că tângăala-l dat porție,
Cărciea-l pentru răchie.

15.

Bate vântul frunza 'n dungă
Jalea-l mare, calea-l lungă,
Bate vântul dintr'o parte,
Departa-l mândra departe.

16.

Sărmană inima mea
Cum a prins a mă durea!
Mă doare necontenit
Pentru'n poi ce l-am iubit
L-am iubit un an și-o vară
Inima-mi slobode pară
Frunză verde dela vie,
Așa mi-se cade mie
Dacă m'am potrivit ție.

17.

Mândră, mândră draga mea,
Când trec p'angă casa ta
Plânge-mi ochiul de-a stînga;
Când trec mândră p'angă voi,
Plîngu-mi ochii d'amândoi.

18.

Pentru mândra care mi place
Cinci zile la Domul aș face;
Pentru ce mi-i urită
Fac una și-mi pare multă;
Pentru mândra mea ce-i fată
Durmire-aș noaptea pe vatră
Cu capul pe cărămidă
Las-o dracului dobândă...

19.

Toate trec toate se duc,
Toate fetele se duc
Până la frunza de nuc
Numa'l eu abia mă trag
La frunza verde de fag.

20.

Toate fetele se duc
La umbra de nuc,
La umbră de nuc,
Dar pe mine nu mă lasă
Mămuca de-acasă.
Toate fetele se trag
La umbra de fag
Dar pe mine nu mă lasă
Că-i pădurea deasă.
Toate fetele s'adun
La umbra de-alun
Dar pe mine nu mă lasă
Că sunt prea frumoasă.
Toate fetele își vin
La umbră de pin
Dar pe mine nu mă lasă
Că mă teme-acasă.

21.

Dorul de cine se leagă
Nu-l pară lucru de șagă

Că s'o legat d'un voinic
S'o lăsat plugul pe câmp;
Și s'o legat de nevastă,
Și-o lăsat răsboiu 'n casă,
Și s'o legat de-o copilă
S'o lăsat lucrul din mână.

22.

Mă uita printre stobori,
Văzul ochii negrișori,
Fă-i Marișo vâzător!
Că și neica-i negustor
Negustor de ochișori.

23.

Frunză verde foi mărunte
Vorbe mi-au ieșit cam multe.
Las'să iasă
Că nu-mi pasă,
Că bădița nu-l acasă,
Că bădița-l dus la coasă.
Rupă-i-se coasa 'n două
Să vie la alta nouă,
Să cosască în pe stele,
Rupă-i-se bucățele
Să vie 'n brațele mele.

24.

Dragostele, sêracele:
Dragostele nu se fac
Nici din mere nici din pere
Ci din buze subțirele
Și din deget cu inele,
Da și din piept cu mărgele.
Dragostele nu-s curate
Că trăiesc până la moarte.
(Va urma).

Cântecul vânătorului.

Din Walig (Franz Dorf).

Am o pușcă, de bate
Ciel sute și jumătate
De pași bine numărați!
Nu mă tem nici în Carpați,
Nici de lup și nici de urs
Numa' gloanțe s'am de-ajuns.
Vină ursoaia cea mare,
Nu mă tem că moarte n'are,
Căci glonțul din pușca nouă
Îl sfărâmă fruntea 'n două.
Lupul moare, cerbul fuge
Pușca mea după ei muge,
Per și mor toți la olaltă
Eu îmi câștig bună plată,
Făcu-ți intro zi și-o noapte
Să pot bea 'n crîmele toate.

Am umblat zile și nopți
Locuri călcate de hoți,
Umblat într'o zi prin soare
Cinci hotară pe picioare
Patru hotară am călcat
Cu vînatul în croșat
Și mâne zi am plecat
Ear mereu după vînat.

Eu sunt Român vînat
Nu port în mine fior,
Port pușca mea cea voinică
Nu port în inimă frică,
Nici vînez pe lângă sat
Cu păstorii să mă bat,
Vînez în codri adânci
Călcați numai de voinic.
Iosim Gruiescu.

demna la astfel de lucruri cari cu timpul numai la sapă de lemn ii va putea aduce; că cele înșirate aici sunt adevărate, dovedește în fapt exemplul, că toți acei industriași cari au ascultat de dînsul ca de un mesia, ș'au neglijat meseria lor ba ș'au pierdut chiar și mușterii; ear dacă vor merge industriașii noștri și mai departe tot pe aceste căi rătăcite vor ajunge în adevăr la sapă de lemn.

De aceea până nu e prea tîrziu și pentru respectarea legii și ordinațiilor mai înalte rog pe Excelența Sa dl ministru de inierne și pe Ilustritatea Sa dl comite suprem ca să bine-voiască a ordona în contra protopretorelui hon. Ioan Grosforean cercetare disciplinară, și după constatare de adevărate cele scrise aici a dispune conform §. 19 din articol de lege XII din anul 1898.

Adevărul.

O întimpinare.

Seboș, 30 Octomvrie 1902.

Onorată Redacțiune!

Se vede, că pe careva dintre zburcniți Seboșului l'a apucat mania să scrie în gazete. Că scrie lucruri adevărate sau minciuni, sau face lucru bun sau rău — nu l' doare capul — numai să scrie.

Nu se poate lua în nume de rău nimenuia, fie acela chiar și numai pîrgarul satului, că scrie, dacă scrie bine și lucruri adevărate, în cunoștință de cauză și cu scop de a face bine; dar' a scrie minciuni în necunoștință de cauză, a înegri și calomnia pe alții, prin urmare a face rău, nu l' se poate ierta, fie acela chiar notarul satului.

Mai zilele trecute a dezbătut acela cu minciuni dela Șugag, în săptămîna trecută și-a mutat marfa la Săsciori. Și ce scrie în numărul dela 26 Oct. a. c. al „Tribunei Poporului” „poporanul” dela Săsciori? Laudă pe preotul Ioan Stoicuța și calomniază și lovește în capul bisericii. Așa fac oamenii micii la suflet totdeauna, să scrie-lesse a-și acoperi slăbiciunile prin lovirea și calomnierea altora.

Zice adică „poporanul”, că Veneratul Consistor din Sibiu a voit să isgonească — fără nici o vină — pe preotul Ioan Stoicuța din Săsciori, și fiindcă n'a putut, acum cu forța voește să l' dea capelan. Și pentru-ce? Pentru că Excelența Sa Archiepiscopul a hirotonit per abuzum pe Ilie Moga de preot și l'a trimis la Săsciori, și așa acelaia trebuie făcut loc.

Câte vorbe atâtea neadevăruri.

Eată cum stă lucrul:

În primăvara anului 1900 mai mulți credincioși din Săsciori au cerut cercetare contra parohului Ioan Stoicuța pentru administrare rea și ingerință incompetentă în averea bisericii. În urma cercetării făcute

parochul învinuit a fost silit să restituie în casa bisericii 232 cor. și să plătească spese de cercetare 48 cor.

Poporul nu s'a mulțumit cu atîta ci a cerut esmiterea unui comisar dela Consistor să cerceteze mai departe. În urma cercetării făcute de acela, părintele Ioan Stoicuța a mai restituit bisericii 280 cor. ce a luat în mod incompetent și a plătit 60 cor. spese și mai are să plătească restituire bisericii 19 cor. 32 fl. și spese 24 cor. În total a fost judecat părintele Ioan Stoicuța să restituie bisericii 531 cor. 32 fl. și să plătească spese 132 cor. Tot prin cercetarea amintită s'a dovedit, că în urma administrării slabe s'au pierdut din bani dați la parochieni 3851 cor. 51 fl. capital și 3087 cor. 79 fl. interese.

Nici una dintre decisiunile Consistorului arhidiececan, aduse în cauza aceasta, părintele Ioan Stoicuța n'a apelat-o, prin urmare a fost mulțumit și și-a recunoscut vinovăția.

Prin cercetări făcute în decurs de 2 ani s'au dovedit dar' preotul numit de incapabil, în ceea-ce privește mai ales administrarea averii bisericești; și ca sa nu se ruineze totul averea bisericii, Consistorul a decis, că trebuie sau pensionat sau să l' se dea capelan, cu atîta mai virtuos, ca e și bătrîn, peste 70 de ani, ear' în oficiu de 42 ani.

Astfel a ajuns lucrul acolo, că l' s'a dat voie sinodului parohal din Săsciori să institue un capelan, nu l' s'a octroat însă nimenea. Pentru-că capelanul sau parochul are să fie instituit prin concurs, și poporul li stă în voe să aleagă pe cine voește. Nu e silit să aleagă pe Ilie Moga.

N'a umblat deci nimenea să caute preotului Ioan Stoicuța nod în papură ca să l' suspendeze. Și a făcut însuși nodul și tot nu l'a suspendat nimenea, pentru-că biserica e indulgentă, l'a dat numai ajutor.

Ce privește pe părintele Ilie Moga, lucrul stă astfel. Încă pe la 1896 a fost hirotonit prin fericitul arhiepiscop Miran Intru diacon, de care-ce era instituit de catetech la școlile străine din Sibiu. În anul curent a fost înaintat la treapta preoțească. În urmă pensionându-se din postul său de învățător s'a așezat în Săsciori, unde își are casa și moșia.

Între hirotonirea lui Ilie Moga, care datează încă dela 1896 sau așezarea lui în anul curent în Săsciori, și între cauza parohului Ioan Stoicuța care s'a început din 1900 nu este legătură; fără nici o basă lovește „poporanul” în Excelența Sa actualul arhiepiscop, și neadevăruri spune.

„Poporanul” caute șematismul bisericii noastre și să se convingă oare numai Ilie Moga este hirotonit fără parochie. De sigur va afla mai mulți. Pe toți aceia actualul arhiepiscop l'a hirotonit?

Pentru constatarea adevărului, ca protopresbiterul concernent mi-am ținut de datorință să fac rectificarea aceasta, pe care Vă rog. On. Redacțiune, să o publicați în

numărul de Sămbătă al „Tribunei Poporului”, ca răspuns corespondenței dela Săsciori, publicată în numărul 44.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

PARTEA ECONOMICĂ.

Dispărerea gustului de macegăi la vinuri.

Din cauza vaselor rău întreținute pe când erau goale se întâmplă că de multe ori cele mai bune vinuri să mucegăiască și să capete acel gust rău cunoscut de toți acei ce posed câte-va butoaie de vin la pivniță.

Pentru a scăpa de mucegăi și de miros, trebuie mai întîiu deșertat vinul în un vas curat, și să turnați în acest vin o jumătate chilogram de unt-de-lemn de măsline proaspăt, astupată bine vrana să se rostogolească butoiul. Toate materiile cu miros neplăcut și vinul își recapătă gustul său natural. — Unt-de-lemnul lăsat în butie nu face rău vinului, din contră l' preservă de contactul aerului prin urmare de posibilitatea de a se mai altera.

Nu toți însă posedă butoaie pentru a putea tra-versa vinul, atunci se lasă vinul tot în vasul său mucegăit și se cumpără dela farmacie pentru fie-care hectolitru de vin câte 100 grame făină de muștar, această făină pusă în vin, ca prin minune absoarbe gustul rău și lasă vinului adevăratul său gust plăcut.

Afară de mucegăi se mai întâmplă ca primăvara și vara un vin destul de bine întreținut se întoarce sau se încălzește, fără ca posesorul să l' poată cunoaște cauza. — Această stricare momentană a vinului provine din cauză că se formează o cantitate de subcarbonat de potasă prin distrugerea materiei colorate și a sărurilor tartrice, elementele principale a vinului. — Pentru a restabili acest vin trebuie pus în butoiu pentru fie-care hectolitru de vin zece grame de acid tactic procurat la farmacie. — Imediat vedem că acidul carbonic se degajează și vinul reia atît culoarea cît și gustul său natural, iar tartratul acid se deșune la fondul butoiului.

Vinurile alterate se mai corectă și cu amestecul următor: compus din două chilograme marmură albă, două albușuri de ou și un litru vin bun s'o lase să devie ceară pastă ce se formează și se aruncă în vas, se bate bine vinul și în urmă se trage în alt vas dacă se limpezește.

Pentru a avea un vin bun, trebuie deci să păstrăm bine butoaiele, adică să

le impelecăm de a prinde mucigaiu pe ele. — De ordinar toate vasele de lemn, în cari cari au fost vin, bere și alte materii supuse la fermentare, ținute la aer liber prind floare imediat ce timpul este umed, ceea-ce se întâmplă primă-vara și vara.

Ca un butoi să nu mai fie supus unei asemenea rane este de ajuns să stingeți var curat o jumătate chilogram și să puneți încă și 100 grame clorură de calce și 100 grame potasă și imediat să spălați butoiul în interior cu această apă, astupându-i vrana și rostogolindu-l mai de multe ori.

Dacă din întâmplare nu ați luat precauțiunea indicată la No. 23 și butoiul a apucat a mucigăi veți căuta a l' scăpa luând dela farmacie 300 sau 400 grame vitriol (acid sulfuric) cel mai concentrat ce va avea sa arate 1,880 la densimetru. — Vasul după ce l' veți spăla cu apă caldă în interior să se usuce bine și să fie rostogolit bine. — Vitriolul va ataca numai părțile bolnave, putrede ale vasului și distruge putrezeala cu totul. — În urmă luând apa de var descrisă mai sus, veți spăla acest vas cît se poate de bine întrebuițînd un număr de litruți în raport cu mărimea vasului.

Fabricarea și conservarea cidrului (must de mere).

În Franca cidru este băutura poporului în Normandia, ar fi de dorit ca să prinză și la noi rădăcină această fabricațiune, — în localitățile unde se cultivă merele pe o scară mai întinsă. — Fabricațiunea cidrului ar contribui a scoate din popor răul obiceiul de a abusa de alcoolurile vitriolate. — În localitățile unde lipsește vinul din cauza imposibilității de a se cultiva vița, ar trebui luate măsuri pentru instruirea poporului în fabricațiunea cidrului.

Acele localități cu atît ar fi avantajate în această privință cu cît ar poseda păduri mai multe în cari să se afle meri sălbatici. Cidrul se face din mere dulci, din mere amare și din mere acre. — Cel mai bun cidru ese din merele amare sunt adevăratele mere pădurețe.

Pentru a prepara cidru se aleg numai merele bune, se sfărîmă și se pun la teasc pentru a scoate suc. — Prima zeamă ce curge dela presă este cidrul de e calitate superioară și ce vine în urmă este un cidru ușor. — Sucul obținut ast-fel este pus în butoaie mari și lăsat în crame unde sub o temperatură de 15° aproape începe fermentațiunea alcoolică.

Imediat ce a încetat acea fermentare sgomotoasă, se trage cidrul în alte vase

Moș-Plumbul.

— Poveste din viitor. —

A fost odată, și și-acuma este!

A fost ei-că un moș bătrîn — că de de moș l-au cunoscut toți, — care avea doi copii năzdravni, atît de minunați și fără păreche, cît le merse vestea, cît mai iute din o margine a lumii până în ceea-laltă băerie a pământului. Unul avea numele Ghiulea, și celălalt Literă.

Încă de mic, de când erau în fașie să putea ghici c'or fi minune-n lume de năzdravni, și când începură a vorbi... toată lumea rămase cu gura căscată; florii, florii ducea numai singură amintirea numelui lor prin lume.

Mai cu seamă însă Ghiulea, — el era cel tînăr, sălbatec, fără inimă și Dumnezeu — atît era de turbat acest fiăcău, mă rog, cît om înaintea lui nu putea sta nici de vorbă, — bagseamă s'a născut în ceas slab, ori te miri, la ce s'o fi mirat mamă-sa, că altcum nu-ți poate plesni prin minte; nu era fiară sălbatică, ori domestică, nu era om năzdravîn ori nenăzdravîn, care să poată tină piept cu Ghiulea. Literă, celălalt fiăcău năzdravîn, era dăruiat dela Dumnezeu cu inimă bună, avea atragere spre lucruri frumoase, era milos din fire, și cu suflet înțelept, mareț, milostiv și bun, toată slăbiciunea ce l' o atribuiau era, mă rog, că tare era

guraliv, dacă băga el pe moară, apoi s'a topit să mai poți ajunge la sfat. Spunea la fiecare drept ochi în ochi; și de aceea era tare temut din partea celor nedrepti, ... ei-că vorba ceea: „Spune-i drept, că te ia de piept”...

Destul, că lumea în care trăia Moș-Plumbul, începu a fi mică pentru cei doi Feți Frumoși; nu-și încăpeau în piele, necum să încapă ei într'un sat, cum era Grădiștea, deci odinioară Moșul îi chema la sine și le zise:

— Văd că sunteți acum destul de crascuți, eșiți din penetele cele rele, deci vă implinește dorința. — Vă dau voe deci să mergeți în lume, — ear eu cu inimă duioasă voiu aștepta, să văd, care dintre voi va aduce mai mare cinste și onoare familiei...

Și amîndoi porniră cu dor arzînd, care de care să fie mai renumit.

Și lumea toată începu a se scărpină în cap; erai și împărați tremurau pe tronșor, de numele și urma lor... Toți, cari se țineau până aci tari și mari, începură a se desmeteci, a cugeta, că ba zău, nu-ți așa...

După vre-o sută de ani, năzdravni veniră ear acasă, unde Moșul cu bucurie îi întrebă:

— Tu ce ai dres, dragul tatei, ca

să ajungi la onoare, renume și omenie? — întrebă pe Ghiulea.

— Eu, răspunse cela, cu un glas și mai sălbatic ca de regulă, — eu am ajuns a fi cel mai puternic și temut pe pămînt; ce gîndești; am scîldat pe împărați în sângele soldaților lor și am făcut de s'a cutremurat pămîntul, — sânge și oror! — nimic nu-mi poate împedeca mărirea și puterea mea, și ori ce vreau pot face, ca Oceanul să fie roșu de sânge — al meu nume e cel mai renumit. Cine numai mă aude, pleacă genunchii, mă salută cu cel mai supus respect.

— Ei, ee zici taică? — așa-i că-s vrednic de landă?

Bietul moș îngălbini ca ceara, și gata era să cadă de pe laviță...

— Dar... tu... Literă al tatei... ce ai făcut? — întrebă pe al doilea.

— Eu muribunzilor le-am dat viață; pe întunecați i-am luminat și mi și milioane, nașiumi întregi, — a căror existență era numai legendară, i-am deșteptat la viață glorioasă, le-am arătat drumul spre viitorul cel frumos și... cu un cuvînt eu căutînd la renumele meu, nu am uitat de a face bine cu toată lumea...

Bietului moș îi isvorî din ochi lacrimi de bucurie și l' ar fi îmbrățișat cu căldură la sînnul său părintesc. — dar îi era teamă, că la celălalt nu i-ar prea

conveni, — și te miri de nu l' ar potopi pe asta. De aceea deci ei răspunse:

— Amîndoi ați făcut lucruri mari și minunate, cu toate acestea însă fapta mare și adevărată încă n'ați implinit-o.

Cei doi năzdravni iar au plecat încă și mai oțeliți la luptă pentru renume, glorie și mărire! După câțiva secolii de ani, Moșul le scrise carte, să vină să-i vadă, că-i e dor de ei!

Numai literă singur veni acasă!

— Da frate-tău Ghiulea unde e? Nu l'ai văzut?

Flăcăul tăcea molcom!

— N'ai văzut pe frate-tău? — întreba a doua oră și a treia oră bătrînul, și Literă tăcea ca și mutul mai neghiob, ceea-ce nu era de regulă la guralivul.

Moșul începu a fi gînditor.

— Ce ai făcut, băiete.

— Ai zis totdeauna, că a face bine e cea mai mare glorie! — Deci eu am făcut cel mai mare bine omeniei...

— Și ce ai făcut dară?

— Am omorît pe fratele meu Ghiulea! Bătrînul pe un moment încreți din frunte, oftă din greu, — dar iute îmbrățișă cu dragoste pe Literă și îi zise:

— Tu ești fiul meu cu adevărat.

Ghiulea a fost numai un bastard.

I. Rodina.

bine curățite și unde în urmă are loc fermentarea liniștită și continuă.

Cidrul fabricat vara este bun de băut dela a patru luni de fabricațiune până la a opta. — Cel fabricat toamna dela a șasea la a zecea lună și cel fabricat iarna dela dela a zecea lună la a două zecea.

Cidrul bine fabricat este limpede, cu o culoare de chihlibar, are un gust foarte plăcut. — Conține alcool în el șase la sută.

Conservarea lui este mai grea decât a vinului din cauză că conține mai puțin alcool. — Pentru a ajunge la o bună conservare, trebuie tras continuu din vas în scop de a-l despărți de drojdiile care se pot depun. — De a-l distribui în vase mici dacă este de dat la consumație și a-l trata cu alcool ca pe vin. — Pentru a-l pune în adăpost în contra oxigenului din aerul atmosferic trebuie turnat în vase uleiu de soare sau de soarea soarelui curat, astfel încât să coprinde toată suprafața. — Ar veni aproape o jumătate chilogram uleiu pentru un vas de 8 hectolitri vin. — Un-de-lemnul de măsine nu este bun căci îngheață la o cadere de temperatură mai mare.

Conchemare.

Despărțimetul protop. Chișineu al reuniunii Inv. de la școlile conf. ort. din protop. arădane și va ținea adunarea de toamnă Marți, la 19 Noemvrie v. a. c. în comuna Socodor la școala învățătorului Ioan Crișan.

PROGRAMA :

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duhului sf.
2. Prelegere practică de Inv. Ioan Crișan.
3. Deschiderea ședinței.
4. Reflexiuni asupra prelegerii.
5. Executarea concluzelor adunării gen.
6. Incașarea taxelor.
7. Reflexiuni asupra examenelor finale de Ștefan Leucuța.
8. Propuneri și interpelări.
9. Fixarea proximei ședințe.
10. Închiderea ședinței.

Pilul-mare, 4 Noemvrie v. 1902.

Ștefan Leucuța,
președinte.

Felurimi.

Bugetele Europei. „Economistul European”, ziar care apare în Paris sub direcțiunea d-lui Edmond Thery, spune în resumat că totalul tuturor cheltuielilor bugetare ale Europei, adică toate cheltuielile publice, autorizate de bugetele promulgate în fiecare an la diferitele naționalități europene, a fost de 19,836 milioane franci în 1891 și că același total s'a ridicat la 22,756 milioane în 1896, iar în 1901 29,090 milioane. Deci în zece ani de zile a crescut cu 9,253 milioane sau 36 la sută. Asupra acestei creșteri, cheltuielile militare figurează cu 3,363 milioane, acelea ale drumurilor de fer, poșta, telegraf, telefon și lucrul public cu 3,300 milioane franci, iar restul de 690 milioane pentru alte servicii de statelor. Cheltuielile militare ale Europei s'au ridicat în mod succesiv dela 4,612 milioane de franci în 1891 la 5,342 în 1896, iar în 1901 la 7,875 milioane. Asupra acestei cifre din urmă cheltuielile ocazionale Angliei de războiul sud african reprezintă aproape 1,609 milioane de franci. În 1891 Franța și Rusia aveau un buget militar de 1668 milioane, iar acela al națiunilor din tripla-alianță atinge suma de 1457 milioane. La 1901 Franța și Rusia au prezentat un buget de 2135 milioane franci, deci o creștere de 501 milioane. În timpul acestui period, făcând abstracție de cheltuielile războiului sud-african, bugetul militar normal al Angliei a fost mărit cu 500 milioane franci.

Regăsirea unui tablou. O mare solemnitate a avut loc la biserica sfânta Sabina din Roma, cu ocazia regăsirii și punerii în loc a unui tablou de Sasso Ferrato, care fusese furat în primăvara acestui an. Tabloul care reprezintă pe Sfânta Fecioară, sfântul Domenic și sfânta Caterina, este considerat ca unul din cele mai bune din ale lui Sasso Ferrato, din operele căreia Luvru poseda trei tablouri de mare valoare. De aceea acest furt comis, cu multă îndrăzneală, a pro-

dos o mare senzație în cercurile artistice. Din fericire, poliția descoperi urma hoților și putu să pue mâna pe tablou. Ministerul belle-arte, socotind că tabloul lui Sasso Ferrato, nu e în siguranță în solitara biserica sfânta Sabina, l-a așezat în galeria Corsini. Grație statorniciei și a diplomației cardinalului Matheiu, actualmente titularul bisericii sfânta Sabina, tabloul a fost relintors și așezat în locul primitiv al capelei. Ministerul a acceptat să dea acest tablou, în urma unor mari stăruințe din partea lamel din Vatican, cu condiția, ca să se înconjoare cu un grilaj prevăzut cu o sonerie electrică de alarmă, care să dea semnalul la cea mai mică atingere.

Aerul lichid și baloanele. — D. G. Claude, inventatorul unui nou procedeu de fabricare economică a aerului lichid, semnalează că acest produs e chemat să aducă mari servicii în aerostațiune.

Aerul lichid servește deja, după procedeuul Cailletet, pentru inalațiunile de oxigen în ascensiunile ce se fac la o înălțime mare.

Aerul lichid se mai poate folosi la prepararea hidrogenului pentru umflarea baloanelor.

Prepararea această a hidrogenului este bazată pe principiul următor : când se lasă aerul lichid spre evaporare într'o eprubetă, cea mai mare parte din azot se volatilizează și nu rămâne de cât oxigen aproape pur. Dacă se trece un curent de gaz de iluminat printr'un tub înmuiat în acest oxigen lichid și i se dă foc, se produce o flacără, la început foarte luminoasă, dar a cărei strălucire se micșorează gradat, a pentru a se reduce la o mică flacără albastră.

Toate carburele conținute în gazul de iluminat, lichefiate în contactul cu oxigenul lichid, sunt arse mai întâiu, iar când apare mica flacără albastră este indiciul că n'a mai rămas de cât hidrogen pur.

Înflințând, după acest procedeu, un sistem de fabricațiune de hidrogen, d. Claude crede că s'ar putea produse acest gaz pe un preț cu 50% mai ieftin de cât prețul gazului de iluminat.

În sfârșit, se mai poate utiliza aerul lichid în regiunile înalte ale atmosferei, pentru a condensa în mare cantitate aerul atmosferic ce trebuie luat pentru experiență și care se obține astfel așa cum e în realitate, cu impuritățile și microbii săi.

Contra răului de mare. — Persoanele supuse la inalațiuni de cloroform sufer foarte dese ori de vărsături, pe cerul chirurgii le previn ținând pe bolnavi într'o pozițiune înclinată de 45 grade.

Plecând de la această noțiune, un medic, d-rul Baudouin, el însuși victimă a răului de mare, a avut ideea de a cerceta dacă planul inclinat avea aceeași influență protectoare și asupra răului de mare.

Într'o recentă traversare a oceanului Atlantic, dl Baudouin a combinat această metodă a „planului inclinat” și rezultatele obținute au fost foarte satisfăcătoare.

Atâta timp cât d-rul Baudouin rămase culcat, și inclinat, fu scutit de vărsături, însă, silit să se scoale în picioare în momentul amaragiului vaporului, accesese de vărsături îi reveniră.

Experiența pare, așa dar, conchizătoare, și va incuraja pe cei pe cari grozava naupatie îi reține pe uscat.

Cât prețuese uriașii din punct de vedere biologic. — Se știe că un donator original a avut curioasa idee de a favoriza căsătoriile între indivizi de talie gigantică. Știa oare acest donator că incurajea prin aceasta perpetuarea unei diformități monstruoase ?

Acesta ar fi, cu toate acestea, rezultatul acestei idei bizare, după cum a arătat d. Henric Meige, la congresul medicilor alieniști și neurologiști, dovedind în mod

peremptoriu că oamenii uriași sunt niște morștri bolnavi.

Observațiunile uriașilor, culese în mod științific, arată frecvența anomaliilor lor fizice și mentale, și uriașii istorici sunt departe de a fi fost superiori în orice lucru.

Din calitățile lui Goliat nu se cunoaște de cât că a fost înalt; un uriaș, de care e vorba în cartea II a Regilor avea degete supranumerare — ceea-ce e un stigmat de degenerescență. Marcel Donnal a văzut la Milan un uriaș care ocupa două paturi puse în șir, care însă nu se putea ține pe picioare, William Evans, gigantul portar al lui Carol I, regele Angliei, era lipsit de orice vigoare. Portarul lui Cromwel, deasemenea un uriaș, a fost închis într'un asil de alienați. Irlandezul O'Bria era „ca un enorm elefant bolnav care ar fi crescut prea repede”.

S'ar putea înmulți exemplele. Ele arată că stigmatul de tot felul, cari arată degenerescența, și accidente cari merită în edever numele de patologice, sunt apnagiul cel mai des al indivizilor de statură colosală.

Proflaxa mecanică a malariei. — Înainte de a se cunoaște rolul țintarilor în infecțiunea palustră, se întrebuițea, împotriva acestei infecțiuni, o proflaxie terapeutică, administrându-se în mod preventiv sulfatul de chinină în doze mici zilnice.

Astăzi, proflaxia constă în preservarea de înțepăturile țintarilor, agenții de inoculare ai microbilor malariei. Mijloacele întrebuițate sunt : pentru indivizi plasele subțiri prin cari nu pot pătrunde țintarii; pentru case, pânze metalice la toate orificiile. Aceasta s'ar putea numi proflaxie mecanică.

Rezultatele fericite obținute prin întrebuițarea acestor măsuri de apărare, aduc o probă mai mult de veracitatea „teoriei țintarilor”. Anul trecut, în Italia, în regiuni special expuse frigurilor palustre, abia dacă s'au numărat 2 casuri la sută, pentru indivizi cari s'au preservat în mod mecanic, în vreme ce indivizii incomplet protejați au prezentat 11 casuri la sută.

Pe de altă parte japezii au făcut o experiență nu mai puțin convingătoare, la Formoze. În timpul sezonului când această maladie bătut cu furie, un batalion fusese complet protejat împotriva țintarilor : în 160 de zile nu 'a prezentat nici un singur cas de frigur. În același spațiu de timp și în aceeași localitate, 250 de casuri de malarie s'au declarat la un alt batalion, ai cărui oameni nu observaseră nici o măsură.

Vrsta muzicanților. — Un statistician arată că artiștii, în termen de mijloc, ajung până la vârsta de 67 de ani (mai exact 66 64), pe când ceil'alți muritori n'ajung în termen mediu de cât la 51 de ani.

După ordinea alfabetică, iată la ce vîrstă au ajuns următorii compozitori renumiți :

Auber, 89 ani; Bach, 65; Beethoven, 57; Berlioz, 67; Boieldieu, 60; Brahms, 64; Bulov, 64; Cherubini, 82; Chopin, 40; Clementi, 80; Cornelius, 40; Cramer, 86; Donizetti, 51; Dorn, 88; Gluck, 73; Gounod, 76; Haendel, 74; Haydn, 74; Hiller, 74; Hummel, 49; Kreutzer, 79; Lacher, 86; Orlando di Lasso, 74; List, 75; Lortzing, 48; Mehul, 54; Mendelssohn, 38; Meyerbeer, 73; Mozart, 35; Paganini, 58; Palestrina, 80; Rameau, 81; Rossini, 76; Rubinstein, 66; Scarlatti, 74; Schubert, 31; Schumann, 46; Schutz, 87; Smetana, 60; Spotini, 77; Taubert, 80; Wagner, 70; Weber, 40.

După cum se vede, cei cari au murit mai tineri sunt : Chopin, Mendelssohn, Mozart, Schubert și Weber.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

In editura

„Tipografiei și Librăriei diecesane” din Caransebeș se află următoarele „Cărți de Religione de Dr. Petru Barbu, și zecă :

I. Pentru școlile elementare :

1. *Istorie Religioase-morale* alese și întocmite pentru elevii începători ai școlilor populare. 1898. Prețul 30 fl.

2. *Istorie Biblice*, II. Carte de religione pentru școlile populare. Ediția IV. 1902. Cu Adausul : A) Despre sânta Scriptură : Numirea, Originea, Autorii, Limba și traducerile, Inspirațiunea dumnezească, Împărțirea și cărțile sântei Scripturi. B) Rugăciuni : a) de dimineață, b) înainte de masă, c) după masă, d) de sara. C) Simbolul credinței. — Carte aprobată de Ven. Consistorii gr.-or. rom. din Arad, Caransebeș și Oradea Mare. Prețul 30 fl.

3. *Istorie Bisericești*, III. Carte de Religione pentru școlile populare. Ediția II. 1901. Cu adausul : A) Despre sânta Tradițiune, B) Rugăciunile sântei Liturgii. — Carte aprobată de Ven. Consistorii gr.-or. rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-Mare. Prețul 30 fl.

4. *Catechism*, IV. Carte de religione pentru școlile populare. Ediția III. 1901. Cu adausul : A) Elemente de liturgică : Liturgia. Cuitul dumnezeesc, Formele cultului dumnezeesc, Formele esențiale ale cultului dumnezeesc, Persoanele. Locurile (Biserica etc.) și obiectele trebaincioase la serviciile divine. B) *Estras din statutul organic* : Probria. C) *Rugăciuni la Mărturisire și Comuncatura*. — Carte aprobată de Ven. Consistorii gr.-or. romane din Arad, Caransebeș și Oradea-Mare. Prețul 40 fl.

II. Pentru școlile medii :

1. *Istoria Sântă a Testamentului vechiu*, I. Carte de Religione pentru școlile medii. Ediția II. 1900. Prețul 80 fl.

2. *Istoria sântă a Testamentului nou*, II. carte de Religione pentru școlile medii. Cu Adausul : Despre sânta Scriptură. Prețul 80 fl.

3. *Istoria Bisericii creștine*, III. Carte de Religione pentru școlile medii. Ediția III. 1902. Cu Adausul : Despre sânta Tradițiune. Prețul 1 cor.

De același autor :

Religiunea în școala populară, îndegestrul metodei 1897. Prețul 60 fl.

Religiunea în școala veche și în școala nouă, 1899. Prețul 1 cor.

Isus Cristos, cu cuvintele sântei scripturi, 1902. Prețul 2 cor. 50 fl.

NB. Dela cărțile de școală d-uil învățător și caticești primesc 10% rabat.

Școlarul declamator, un drăgăș volum de versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii, cari declamează la examene, zile onomastice, la concert etc. de Nicu Stejărel. Prețul 25 cr. (50 fl.) plus porto postal 5 fleri.

Se află de vânzare la librăria W. Kraff și la librăria Archidieceșană în Sibiu.

Geografia comitatului Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școlilor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan :

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus 10 fl. porto postal.

Din „Liturgica bisericii ort. române” manual cu ilustrațiuni — pentru școlile medii și populare, a eșit de sub tipar și se poate procura dela Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”. Prețul unui exemplar 60 fleri plus porto postal 5 fleri.

Tabelele și Măsurile. Manual ajutător la învățatură de Antoniu Minişan, învățător în Săn-Miclăușul-Mare. Ediția III-a. Prețul 10 fl. porto postal 5 fl. Ambele broșuri sa află de vânzare la administrațiunea ziarului nostru, precum și la autor în Nagy Szt. Miklos (comitatul Torontal).

Polielul cu pripelele și psalmul cel aleși ce se cântă la sărbătorile mari ce au Poliieleu. Estras din cărțile bisericești prelucrat pe seama cântăreților de strană prin Antoniu Minişan, învățător în Săn-Miclăușul-Mare. Prețul 30 fleri, plus porto 5 fleri.

NOUTĂȚI.

ARAD, 21 Noembrie n. 1902.

Zile onomastice. *Amicii nostri Mihail Velicu, avocat în Chișineu, M. Popovici, protopop în Orșova și Dr. Gavriil Cosma, avocat în Beiuș, scribându-și azi ziua onomastică, le trimitem cele mai sincere urări de bine și fericire.*

Comisar de alegere, pentru întregirea protopopiatului M. Radna, în ședința plenară de Joi a Consistorului a fost numit R. Ciorogariu, director seminarial.

Scrutinul alegerilor congresuale de pe teritoriul Consistorului Arădan se va face acum Duminecă, în centrele cercurilor electorale, prin comisarul consistorial.

Urmările unui proces. Se știe, că la 14 Noembrie s'a desbatut inaintea curții cu jurați procesul pe care l-au făcut primul ministru Széll și ministrul de agricultură Darányi ziarului „Népszava”. Un redactor al acestei fol scrisese anume, că la cumpărarea lacului Csorba din Nordul țării, ministrul de aceea au dat un preț așa mare (5 milioane), pentru-că s'au înfruptat și ei din — mită! Lacul s'a cumpărat adică dela Szentiványi, rudenia vice-presidentului Dietei, care de altfel era să l vîndă prințul Hohenzoln pentru un preț de zece ori mai puțin.

Széll și Darányi în învinuirea cea ce li se acuzase că ar fi săvîrșit adevărată hojie, au văzut calomnie și vătămăre de onoare. Curtea cu jurați însă, ear se știe, a achitat pe redactorul Tatai, negăsind că el ar fi vinovat decât numai de vătămăre de onoare față de ministrul Darányi.

Cel dela „Népszava” nu s'au mulțumit însă numai cu atîta, ci au făcut acum arătare contra vice-presidentului Dietei, Szentiványi Árpád, care cu prilejul desbaterei procesului a mărturisit că a vorbit cu ministru în privința cumpărării pe seama statului a acelui lac și a pădurei ce-l înconjoară.

În ședința dela 19 c. a Dietei Szentiványi a luat cuvîntul să se desvinovătească. A zis că mergînd să îndemne pe ministru a cumpăra acea parte de pădure, a crezut că nu calcă legea care oprește pe deputați a interveni pe lângă ministru în afaceri de cumpărare, ci a crezut că își îndeplinește o datorie patriotică, căci a împedecat astfel ca lacul acela frumos să fie cumpărat de un străin. Roagă deci comisia de incompatibilitate a Dietei să judece căt iaie inte asupra acestui caz, căci el nu vrea să stea nicl o zi sub învinuirea că a săvîrșit lucru oprit de lege.

Dietea va avea deci în scurtă vreme și-și spuună și ea cuvîntul în această afacere.

Iacă o princesă. Se știe, cu cât dor aștepta și familia regală și întreaga Italie un moștenitor de tron. Se telegrafează acum din Roma că regina Elena a născut ear o prințesă, cărei i-se dă numele de Malfalda.

Venitele casei domnitoare de Habsburg. Acum din incidental desbaterei asupra proiectului prin care se cere augmentarea listei civile, e de interes să cunoaștem, după calculul aproximativ ce-l face fosia „Typegraphia” din Pesta, carl sunt venitele anuale ale M. Sale Monarchului și ale archiducilor. Lista civilă din partea Ungariei era până acum 9,300,000 coroane. După noul proiect va fi de 11,300,000. Tot atât ar căpăta și dela Austria. Laolaltă deci 22,600,000 cor. Maiestății Sale și curții imperiale și regale. Avera privată a Monarchului face 400,000,000 cor., care constă din bani gata, hîrtii de valoare, proprietăți de pămînt, casteluri ș. a. Venitul cecat anul se calculează cu 31,000,000 cor. La zi i-se vine monarchului 84,931 cor., la oră 3539 cor. Archiducul, afară de cele 100,000 cor. ce le primește anual fiecare din el mai au și alte venituri; fiecare din el ocupă posturi înalte în armată, apoi fiecare dispune de avere privată. Așa d. e. moștenitorul răposatului archiduce Albrecht a devenit stăpîn peste o avere de 1000,000,000.

Dela Ternoava. Dle Redactor! În ziua de 26 Oct. v., cu prilejul alegerii congresuale, în biserica noastră s'au întemplat lucruri urite și cu atât mai de osândit, cu cât făptuitorul este un învăță-

tor, Crainic, care în loc să dea sătenilor pildă bună, dimpotrivă, făcînd-a de rușine salul nostru. Șanume: fiind el notar al biuroului de alegere, pe țărani cari votau pentru dl Russu Șirianu, îi scria că au votat pentru Ceontea. Ilie Neamțu, un tînăr brav, fiul lui Sima Neamțu, bărbatul de încredere, a băgat însă de seamă ce face învățătorul și a protestat în contra acestui nemei pomenit aboz, arătînd tot'odată că Russu Șirianu e omul poporului, ține cu alesul episcop Vasile Mangra, a suferit pentru popor, ear pe Ceontea nimeni nu-l cunoaște. S'a făcut astfel o ciornăvăială mare, căci și Crainic și învățătorul Iguța, voiau să facă voturi pentru Ceontea. Poporul însă striga: „Nu ne trebuie ortacii lui Măglaș și Csicsó”. Așa că nu s'a mai putut face pace și alegerea nu s'a putut sfârși în rinduială.

De altfel părintele nostru Iustin a făcut arătare și pentru alt nemei pomenit lucru ce învățătorul Crainic a săvîrșit împotriva sa chiar în sfîntul altar. Avem nădejde că veneratul Consistor în scurtă vreme îl va pune la regulă pe acest învățător care-și face de cap. *Ternoveanu.*

Alegere de primar. Din Șicula ni-se scrie cu data de 6/19 Noembrie următoarele:

„Ținîndu-se în comuna noastră în ziua de 5 Noembrie st. v. a. c. alegerea de jude comunal, am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român, decursul alegerii.

„Poporul din comună, har Domnului, s'a purtat foarte cinstit, și mulțumită mult iubitelui nostru pretore domnul Vaculescu, care a presidiat această alegere. Căci d-sa a dat voe liberă poporului să-și aleagă pe cine voește. Astfel și poporul s'a purtat destul de brav, căci au stat aproape toți pe lângă doritul lor, adecă pe lângă iubitelui nostru luptător, dl Petru Ardelean fiind vre-o 7 candidați de primari. Să poate zice că i-au ales cu aclamațiune căel vot nominal nu s'a făcut, deși erau 7 candidați. Poporul îl cunoaște pe d-sa și din trecut, căci a luptat pentru binele comunei, și acum Sămbăta a votat la Boroșinen cu mult iubitelui nostru Român, dl Virgil M. halin fiind acesta candidat de membru la comitat. Sperăm că și de acum înainte va lupta d-sa mai cu rîvnă pentru binele comunei și spre mulțumita tuturor celor voitori de bine.

„Așa să-l spute Dumnezeu.
„Bravo! Șiculan! Voi nu v'ați lăsat conduși de niște francmasoni ce numai binele poporului nu-l vor.”

Avram Borcuța.

O comună fericită. Ni-se scrie: Vă rog să publicați următoarea epistoală ce am primit-o dela dl Constantin Rose, paroch la Leucusești:

„Mult Stimate d-le învățător!”

„Convingîndu-mă eu despre zelul și munca neobosită ce desvolți în școala noastră și sf. biserică, te avisez că azi am argejat un cantor sîntător pe lângă D. Ta, pe cântărețul Dimitrie Milea, căruia îi plătesc dela mine anual 40 coroane. Te rog a lua aceasta la cunoștință!
Constantin Rosa,
paroch.

Nu am ce să laud, faptele să laudă de sine; într'adevăr dl C. Rosa mult jertfeste pentru interese culturale și filantropice. De am avea mulți preoți de acestea! Servească le multora ca exemplu!

Și acum primim dle Redactor mulțumirile mele pentru ospitalitatea ziarului, ce redigiați.

Leucusești, la 17 Nov. 1902.

I. Furdianu.

Dela sate. Subscrierul de nou viu pe astă cale a aduce mulțumită publică domnului director al casei prime de păstrare Alexandru Stancovici în Caransebeș pentru faptele sale bune fiind-că dinsul la mai mulți locuitori de aici trimiși prin mine le-a dat imprumuturi în bani și peste 200 coroane fără intabulațiune și spese.

Temes-Slatina, la 17 Noembrie 1902.

Z. Popovici.

Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia invită la producțiunea declamatorică teatrală împreună cu concert, ce se va aranja Duminecă, în 23 Noembrie st. n. 1902 în sala cea mare dela hotelul „Europa”. Inceputul la 7¹/₂ ore seara. Prețul

de intrare: Locul I. 2 cor., local II. 1. cor. 60 fl., locul III. 1 cor. 20 fl., locul de stat 60 fl. Venitul curat este destinat pentru casa Reunionei. Suprasolviri se vor primi cu mulțumită și cuita pe cale ziaristică. După producțiune dans.

Program: 1. „Sfînt”, cor băbătesc de G. Dima. 2. „Domnul Tudor”, cor mixt cu soluri, de G. Henție. 3. „Surugiul”, cântecel comic, de V. Alesaudri, predat de dl T. Novac. 4. „Zăpăciții”, comedia în 1 act, de Augustin de Kotzebue, localisată de Theodor Alexi. 5. „Brăul popii”, cor mixt de Mucicescu. P. T. Fiecare din eroare nu sunt invitate, se binevoiesc a se adresa pentru invitare la dl P. S. Cirlea.

Societatea acad. teol. „Academia ortodoxă” pentru literatură, retorică și musică bisericească în Seminarul archidiecean din Cernăuți, în ședința generală ordinară ținută Joi, în 6 Noembrie a. c. s'a constituit comitetul pe anul administrativ 1902/1903 în următorul mod: President: Vespasian Reuș; secretar de externe: George Banilevici; secretar de interne: Petru Străinul. Secția literară: Presidentul secției și vice-presidentul I.: Constantin Urechie; Adlatul I. și bibliotecar: Gavriil Gușeta; Adlatul II. și econom: Adrian Bădărescu. Secția musicală: Presidentul secției și vice-presidentul II.: Aurel Chelariu; Adlatul I. și controlor: Eug. Jancovschi; Adlatul II. și cassar: Gavriil Boca. Comisia revizuitoare: Adrian Lupăștian, ref. com. Isidor Grigorovici și Ștefan Voloșencu, adlați.

Mulțumită publică. La petrecerea aranjată de „Reuniunea meseriașilor și economilor” din Alba-Iulia în 12 Octomvrie a. c. au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii domni: Simion Micu, preot gr. cat. 2 cor. Antoniu Murășan 2 cor. Nicolae Meșan 2 cor. Albert Schreiber 4 cor. Antoniu Cricovan 5 cor. Hass Vilmos 3 cor. Fuchs David 3 cor. Teofil Cricovan 2 cor. Cosma Alexandru 2 cor. Ioan Bota, serg. 2 cor. Cornel Fetiaș 20 fl. N. Stanciu, serg. 20 fl. N. Muncus 20 fl. N. Petrari 20 fl. Subsemnatul comitet și pe aceasta cale le exprimă mulțumită sinceră. Alba-Iulia, 3 Nov. 1902. Comitetul Reuniunii meseriașilor și economilor din Alba-Iulia.

Cătră on. nostri abonenti.

Din nou ne luăm voia a ne adresa on. nostri abonenti, cari sunt încă în restanță cu prețul abonamentului, să binevoiască a și achita restanțele, ca să nu fim siliți a sista espedierea pe mai departe a foii.

Credem că on. nostri abonenti vor ști aprepia jertfele ce le aducem, precum și bunăvoința ce-o manifestăm pentru ei în ceea-ce privește plățile abonamentelor, și luând în socotință că edarea și espedierea regulată a unei foi numai pe lângă achitarea regulată a abonamentelor se poate face — vor grăbi a-și regula restanțele.

POSTA REDACȚIEI.

Ilie Neamț, Ternova. Bine te-ai purtat. Laudă și-se cuvine. Să trăești.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 20 Nov. În Dietă la ordinea zilei a fost raportul comisiei de imunitate asupra afacerii Nessi, luat de comanda militară honvezească în cercetare pentru scandalul ce a făcut la Cluj în contra imnului „Doamne ține și protege”. După ce s'a citit acest raport, s'a sculat Olay, kosuthist, care a început a spune că la miliție nu se ia în niel o socotință drepturile, străbune ale poporului. Baronul Fejerváry a intrerupt însă, zicînd: „Nu-i adevărat”.

A erupt atunci o adevărată furtună de protestări din partea opoziției kosuthiste. Se auzea și strigătul: „Dați-l afară!”

Făcîndu-se liniște, Olay continuă să atace guvernul și armata. Kossuth Ferencz propune apoi cu Nessi să fie scutit de urmările comandai militare. Au mai vorbit Sebes Dénes și Szatmári Mór.

Din România.

Următoarele telegrame au fost schimbate între M. S. Regele Carol și Impăratul Nicolae al tuturor Rușilor, cu ocaziunea vizitei dela Plevna:

Plevna, 30 Octomvrie 1902.

M. S. Impăratului Rusiei.

Gasindu-mă pe câmpul de luptă dela Plevna îmi aduc aminte cu o profundă emoțiune, epoca neuitată căad alături de Impăratul Alexandru, Augustul vostru banic, luam parte cu El, și cu zi, la greutatea luptei memorabile, care a fost recompensată, după lungi eforturi, prin strălucita victorie dela 28 Noembrie.

Am depus azi, ca mărturie a sentimentelor Mele de recunoștință, o coroană pe mormîntul bravilor soldați ruși, pe cari Am avut onoarea de a-i avea sub ordinele Mele. Mă simt fericit, ca cu această ocaziune solemnă, să reînnoesc Maiestății Voastre asigurarea viei Mele simpatii, și al atașamentului meu sincer.

Carol.

Livadia.

Maiestății Sale Regelui României.

Sentimentele pe care Maiestatea Voastră a binevoit a Mi-le exprima vizitînd câmpul de luptă dela Plevna, M'au mișcat viu și apreciez din fundul inimii omagiul pe care L-ați dat victimelor luptei eroice care a încununat cu o glorie neperitoare epoca confraternității armatelor ruse și române.

Rog pe Maiestatea Voastră de a primi pe lângă mulțumirile Mele și cea mai sinceră asigurare de atașamentul Meu, afectuos și neștrămutat.

Nicolae.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Univ. med.

Dr. AL. GRĂCIUNESCU,

medic în Băile-Horelune,

Arad, Nagykört 2 (în apropierea casei orașului). Consultări dela 8—9 a. m. și 863 3—4 dela 3—4 p. m.

Ioan Măniuț,

măestru pălărier român

aduce la cunoștința on. public că s'a mutat din str. „Deak-Ferencz” în str. „Hunyad” fosta str. „Cănele Negru”. Însărcinează ori-că muncă atingătoare de această branșă cu prețurile cele mai ieftine, precum sunt: pălării de bărbați, femei și copii, precum și curățirea de pălării. 862 4—5

Roagă ou. public român să-l spriginească și mai departe.

Loc pentru cele mai ieftine cumpărări:

săpun aromat, parfumării, articoli pentru frizat și de chimie, pudră, dentatură, precum și vîpseală pentru față; pieptene, perii de păr, de dinți și de haine și tot felul de articoli ce aparțin acestei branșe se pot avé 865 2— numai în prăvălia

TUCHMANN B.

vînzare au gros și en detail de articoli de galanterie, săpun aromat, parfumerii, articoli de frizat și chimie:

In ARAD colțul pieței Tököly și al str. Forray. (Edificiul bisericeii române).

P. T. Domnule!

Am onoare a Vă anunța, că dela 22 August c. m'am mutat în casa d-nului

Franz Gargulak

dela care am primit atelierul de croitorie. Astfel, ajungînd în măsură a Vă promite, că Vă voi servi tot sub

condițiunile avantajoase

ce le-ați avut până acum, Vă rog a mă învrednici și mai departe de încrederea, ce ați avut-o atît în soliditatea acestei firme, cît și în prestațiunile atelierului meu.

Sunt de altfel bine asortat cu cele mai fine postavuri englezești.

Oravița, Noembrie 1902.

Cu deosebită stimă:

864 3—3 **Alexa Perian,**
croitor.

A apărut:

STROPI DE ROUĂ

DE
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Un vis mântuitor.

Istorie adevărată din viața. — O povestește IOAN SCHULZ din COMLOȘUL-MARE.

„Și nu crezi, că un vis poate mântui și viața?”

Iată întrebarea, ce mi-o adresa prietenul meu Carol, când l'am vizitat acu-i anul. Am dat din cap, iar dînsul adăose atunci: „Ascultă deci!” Tocmai acu-i anul, de când am fost la Iosif, pe care îl cunoști și tu și care acum e cantor. Dînsul mi-a povestit, în ce chip i-a mântuit viața un vis.

Întreaga familie-i era betegă. El însuși iată suferea de influență și de șira spinării; soacră sa avea spasmiuri de stomac, astmă; copilul săi suferia de boala de gât, difterită și anemie. El era atât de bolnav, încât s'a povedit și cuminecat și adormind de cu seara nimeni nu credea că se va mai scula. Iată cu ajutorul lui Dumnezeu, el totuși s'a sculat dimineața și a zis către femeie sa:

— Mario, am visat că mi-am cumpărat un calendar și m'am vindecat.

Nevasta lui Iosif credea în visuri și numai decât a cumpărat un calendar; abia începu să l frunzărească și iată că dădu de o povestire interesantă cu titlul „Mântuitorul” în care era descrisă vindecarea tuturor boalelor prin „Fluidul-Elsa”

Maria cum își strase înaintea de aceea tot felul de fluide, dar aceste nu au fost de nici un folos și abia acum a știut că numai Fluidul-Elsa a lui Feller folosește; care lușă numai atunci e veritabil, dacă îl comandă direct dela farmacistul Eugen V. Feller, Stubica strada Bisericii Nr. 92, (comit Zăgráb.)

Numai decât a comandat pe cale telegrafică 12 sticle de Elsa-Fluid a lui Feller

El a răspuns: „Mie nu-mi ajută nimic. Dați-mi pace să mor.”

în preț de 5 cor., fiind-că de mai puțin nu se vinde. A doua zi a sosit sticlele cu doftoria, ba dl Feller a plătit și posta.

Cantorul însă nu voia să o ia de loc în gură și preotul și Maria l'au rugat cu stăruință se cerce fluidul Elsa.

El răspuns:

— Mie nu mi ajută nimic. Dați-mi pace să mor liniștit. Atunci biata femeie începu să plângă aducându-i aminte, că rămân copiii orfan! Atunci a ascultat. Câte 20 de picuri îl dădeau zilnic pe o bucășică de zahăr frecându-i mai de multe ori tot trupul cu fluidul Elsa. Îndată a început să se simțească mai bine. Atunci mai făcu o comandă de 48 sticle Elsa-Fluid cu 16 cor. și de 4 cor. pilule-Elsa (despre cari iarăși a cetit, că sunt foarte bune la boala și stomac) și peste 3 săptămâni s'au ridicat cu totul, el, soacră sa, copilul: întrebându-l fluidul și pilulele Elsa.

— Vezi, zise Carol, în ce chip poate mântui visul pe om!

Eu însu-mi am fost tare norocos, că mi-a povestit prietenul meu astfel de lucruri, căci aveam și eu de mai mulți ani ferbințel slabiciune, asudam r'optea și nu aveam poftă de

măncare. — Am comandat de la farmacistul Feller 24 sticle de Elsa-Fluid cu 8 cor. 60 fil. și 6 cutii de pilule purgative-Elsa și numai decât m'am intrămat.

Ori-cine e bolnav față o cercare și comandeză doftorie de aceasta dela farmacistul Eugen V. Feller, Stubica strada Bisericii (comit. Zăgráb) și toți imi vor fi mulțumitori pentru acest sfat.

Veritabilul lui Feller „Elsa-Fluid“

(Fluidul-Feller estras de plante, de miros plăcut, cu marca „Elsa“.

atât pe descrierea modului de folosire, cât și pe fiecare sticlă trebuie să poarte marca aci alăturată, cu numele „Elsa“ și subscrierea „Feller“. La expozițiile din Paris, Roma, Londra, Nizza și Berlin „Elsa-Fluid“ a fost decorat cu medalia de aur. Comandați „Elsa-Fluid“ cu ramburs postală și prin alăturarea costului. Costă

Cu ambalajia și port postal, cum și descrierea modului de folosire.	12 Sticle sau	6 Sticle duble	5 Cor.	—	fil.
	24	12	8	60	
	36	18	12	40	
	48	24	16	—	
	60	30	20	—	

Gratuit se dă o sticlă după comandarea unei duzine!

Să vă fericiți de contrafaceri!

Numai „Elsa-Fluid“! În Feller e veritabil! Dacă cutare epistolă s'ar perde să se scrie recomandat.

Se mai recomandă:

„Elsa-Pillen“, Rabarbera lui Feller.

Medicina cea mai bună, mai ieftină, mijloc de o mie de ori probat, lucră repede, sigur, fără dureri, face apetit, tocmeste mistuirea, alină durerile de stomac și a organelor de mistuire. Un ambalajiu (6 cutii) costă cu avisul de folosință 4 coroane.

Primește mulțumita mea sinceră pentru trimiteră celor 12 sticle de „Fluid-Elsa“, comandate de mine. Mi-au folosit mult. Te rog trimite-mi încă 60 de sticle, iar pentru restul celor 30 lei trimiși azi să-mi trimiți pilule de „Rabarbera-Elsa“.

Serie la 27/XH. 1901.

Carol Vesper,
Tirgu-Neamț (România.)

Fluidul-Elsa a lui Feller e un leac miraculos. „Ine nu-l încearcă, nici n'o crede“. Te rog trimite-mi încă 2 duzine (24 de sticle) din „Fluidul-Elsa“ și un pachet (6 cutii) de pilule „Elsa“ din Rabarbera.

Ponyászka-Stajerlak, la 20/XII. 1901.

Ioan Szaberka,
forestier reg.

Cine dorește să primească „Elsa-Fluid“ cum și „Pilulele-Elsa“ de Feller se comande la:

EUGEN V. FELLER

Liferantul Altețel Sale prințului Filip de Bourbon

farmacist în Stubica, strada Bisericii Nr. 92, (Comitatul Agram.)

Depozitul principal în Budapesta: la farmacia Iosif de Török, Király-utca 12, Dr. Eggers „Reichs-Palatin“, farmacist, Váci-körút 17 și la farmacia Béla Zoltán, V. Szabadság-tér. În Arad se capătă la farmacia Iulius Tábor și Kelemen v. Földes.

Tipografia „Tribuna Poporului“, Aurel Popoviciu-Barcianu.

ANUNȚ.

Subscrisul imi permit a anunța cu stimă P. T. Public din Oravița și jur, că am deschis de mai mulți ani în casa mea proprie vis-à-vis de casa lui Medii un

Atelier pentru haine bărbătești

și că cunoștințele mele în croit și executare fină ce mi le-am câștigat în decurs de mai mulți ani în capitală, mai ales la croitorii de curte, unde am fost în condiție, mă pun în poziție de a putea servi pe On. mușterii cari mă vor onora cu comande cu croiul cel mai nou englez și francez.

Rog în special cu umilință inteligența română — și cu considerare la faptul că sunt român — să binevoiască a mă onora cu comande de toamnă și de iarnă.

Pentru serviciu real și efectuare solidă garantează

Cu toată stima

P. COLARIU,

croitor,

în casa proprie, strada principală.

854 4-4

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad

A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reviste ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovės, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeț, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fișce care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

423 — 108

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— învilițat de înaltul minister de interne prin ordinațunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna stă deschis pentru public și primște la cură bolnavi cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avé la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, și înveninării prin metaliuri. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boala de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap e.c. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie manre: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevrolgiei, înțepirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbire peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalatii: soale sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg. — În contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepenirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea casului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii interniști pot avé înțepenirea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

D. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (întrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 — 73